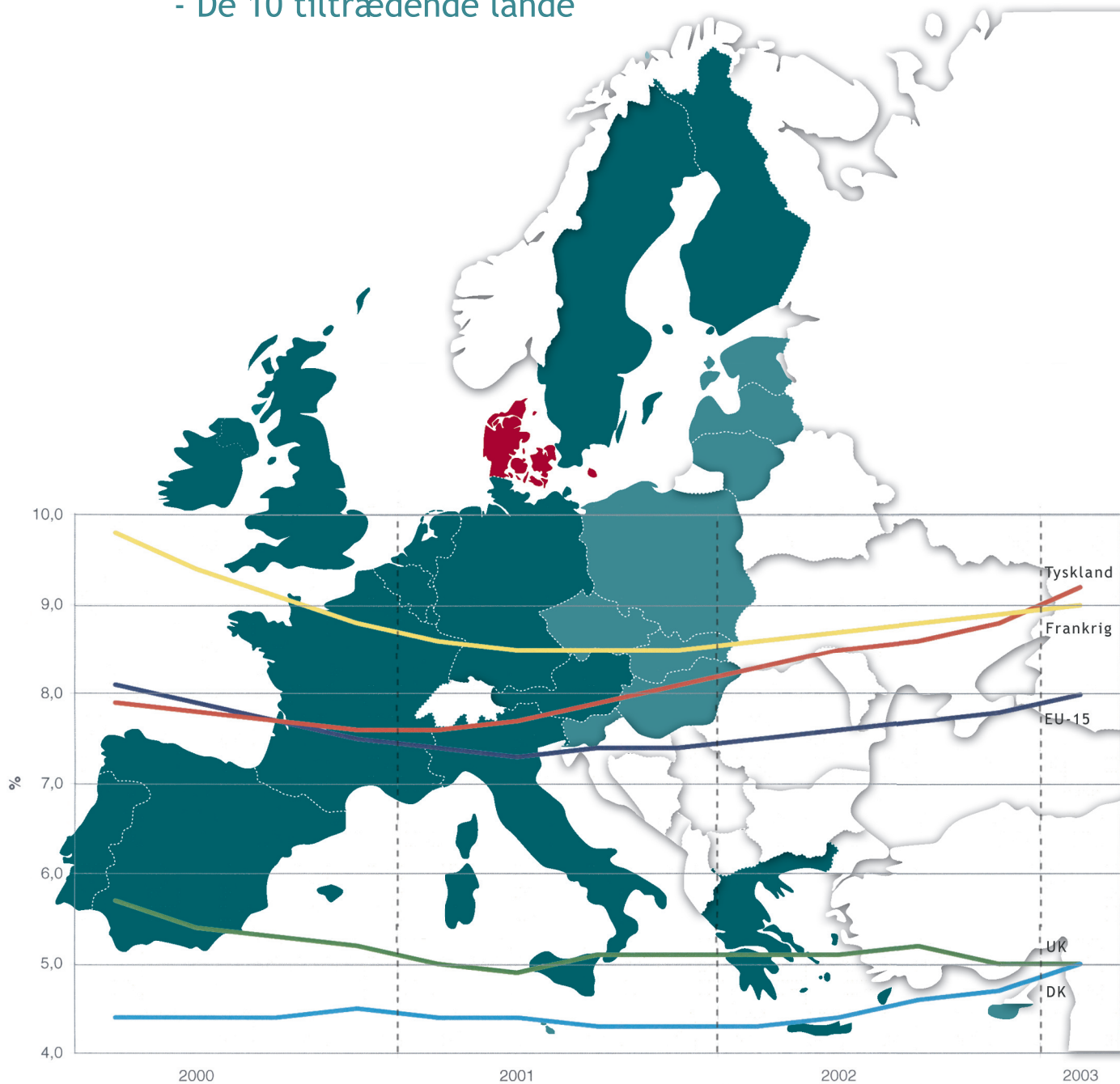

Nøgletal for økonomien i

- Danmark
- De 15 EU-medlemslande
- De 10 tiltrædende lande

Forside: Figuren angiver udviklingen i ledigheden for Tyskland, Frankrig, UK, Danmark og EU-15 i de sidste tre år.
Forsiden er udarbejdet af Susanne Henriksen, EU-Sekretariatet.

Forord

Europaudvalget besluttede i januar i år, at der skulle udarbejdes såkaldte ”Europa-økonomianalyser”, der på en overskuelig og neutral måde beskriver og analyserer den økonomiske udvikling i Danmark, de 15 EU-medlemslande samt de 10 tiltrædende lande ved brug af forskellige økonomiske nøgletal.

Begrundelsen er, at spørgsmål vedrørende den aktuelle og fremtidige økonomiske udvikling allerede er en del af Europaudvalgets arbejdsfelt. Det er en følge af det meget tættere økonomiske samarbejde i EU i kølvandet på euro’ens indførelse. Udvidelsen af EU med 10 nye lande giver det økonomiske samarbejde i EU endnu en dimension.

Med udarbejdelsen af de halvårslige ”Europa-økonomianalyser” bliver Europaudvalgets medlemmer – og andre interesserede i og udenfor Folketinget – ført ajour med oplysninger om den seneste økonomiske udvikling, til gavn for det videre politiske arbejde i Folketinget.

Analysen kan også bruges som en slags håndbog eller opslagsværk vedrørende den økonomiske udvikling på udvalgte områder.

Andre parlamenter i Europa udarbejder også med jævne mellemrum rapporter om den økonomiske udvikling til medlemmerne.

Den første halvårsrapport er en grundig gennemgang af økonomien i Europa, og det er klart, at det ikke bare er lyse punkter økonomien er præget af. Især må udviklingen i amerikansk økonomi med den afsmitning det har på Europa, give anledning til bekymringer. Ved fremtidige udarbejdelse af økonomiske halvårsrapporter vil der også blive arbejdet med at få nøgletal frem fra USA af hensyn til sammenhænge til Europas økonomi.

Europaudvalget har igangsat projektet, og overladt ansvaret for analysearbejdet til EU-sekretariatets medarbejdere i tillid til, at der kan udarbejdes et upolitisk og neutralt stykke arbejde på dette område, ganske som det sker på de øvrige Europapolitiske områder. Rapporten er udarbejdet af EU-sekretariatet (Parlamentarisk Afdeling) ved EU-konsulent Niels Hoffmeyer og stud. polit. Martin Jørgensen.

Med venlig hilsen

Claus Larsen-Jensen
Formand for Europaudvalget

Indholdsfortegnelse

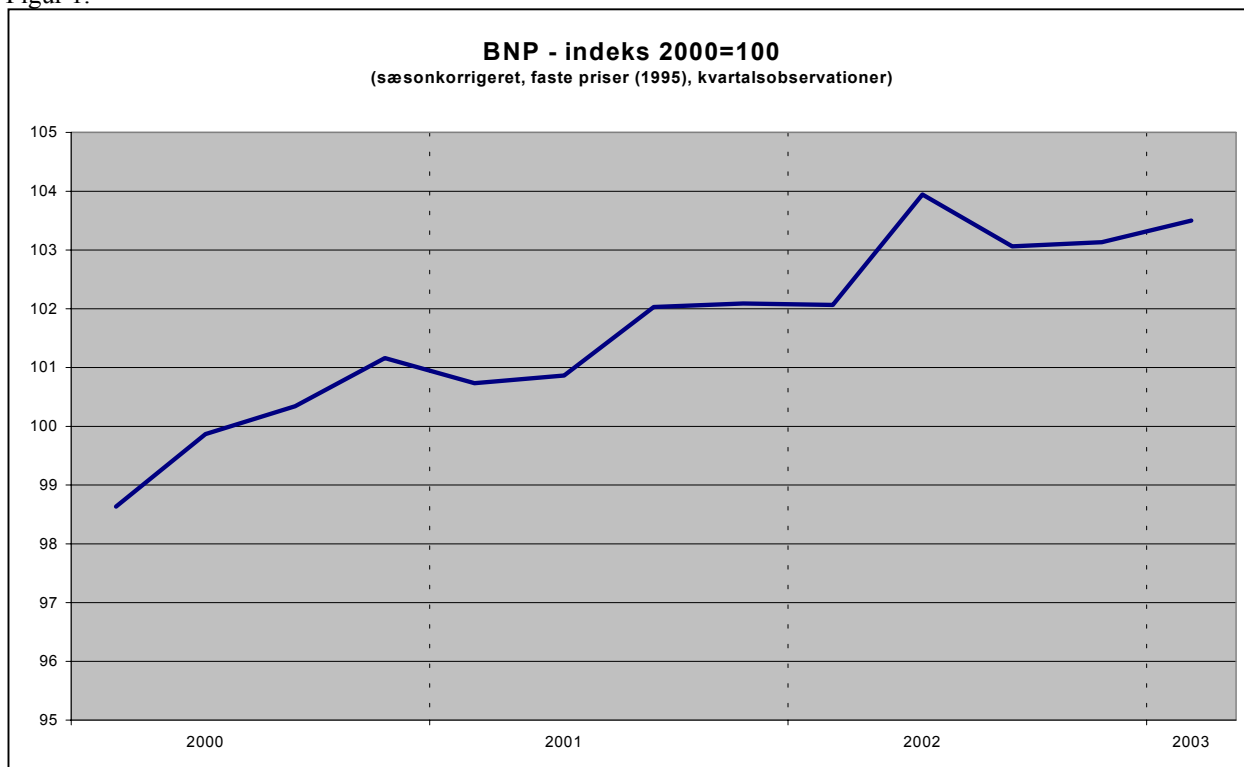
I. Dansk økonomi	s. 1
• Resumé	s. 1
• Bruttonationalproduktet.....	s. 2
• Privatforbruget.....	s. 3
• Investeringerne.....	s. 5
• Boligbyggeriet.....	s. 6
• Offentlige finanser.....	s. 7
• Eksport, import og betalingsbalance.....	s. 8
• Ledigheden.....	s. 9
• Priser og lønninger.....	s.10
• Rentestruktur og aktiekurser.....	s.12
• Valutakurser.....	s.13
II. De 15 EU-lande	s.15
• Resumé	s.15
• Bruttonationalproduktet.....	s.16
• Privatforbruget.....	s.17
• Investeringerne.....	s.18
• Offentlige finanser.....	s.19
• Ledigheden.....	s.21
• Priser og lønninger.....	s.22
• Rente- og aktiekurser.....	s.23
• Valutakursudviklingen.....	s.24
III. De 10 tiltrædende lande	s.25
• Resumé	s.25
• Bruttonationalproduktet.....	s.26
• Privatforbruget.....	s.27
• Investeringerne.....	s.28
• Offentlige finanser.....	s.29
• Betalingsbalance.....	s.31
• Ledigheden.....	s.32
• Priserne.....	s.33
• Aktiekursudviklingen.....	s.34
• Valutakursudviklingen.....	s.35

Dansk økonomi – Resumé

- Generelt set er dansk økonomi udrustet med en *række robuste nøgletal*, selvom der også er nøgletal med en **mindre god** udvikling.
- Væksten i *bruttonationalproduktet* i både 2002 og 2003 er relativt lille med en vækst på 1,5 pct. på årsbasis. For 2004 og 2005 forventes (ifølge Vismændene) stigende vækstrater på ca. 2 pct. Men det skal tilføjes, at vækstprognoserne er *behaftet med nogen usikkerhed*, idet prognosen forudsætter, at der igen kommer gang i det internationale opsving. Her spiller udviklingen i *amerikansk økonomi* en afgørende rolle.
- Det *private forbrug* er stadig i pæn vækst i Danmark – bortset fra køb af nye biler – og det spiller en afgørende rolle for opretholdelsen af den økonomiske vækst. I første kvartal i år udviste forbruget dog en noget vigende tendens.
- *Overskuddet på betalingsbalancen* er helt oppe på omkring 40-50 mia. kr. om året. Det medvirker til at nedbringe udlandsgælden og styrker tilliden til den stabile danske valutakurspolitik.
- *De offentlige finanser* har i årene 2000, 2001 og 2002 været i god stand med overskud og faldende offentlig gæld. Der er ikke mange EU lande der har haft den samme positive udvikling. Vismændene og regeringen regner med, at den positive udvikling kan holde i årene 2003, 2004 og 2005, om end overskuddet bliver noget mindre.
- *Ledigheden* er steget i Danmark. I forhold til begyndelsen af 2002 er ledigheden steget med ca. 23.000 personer, svarende til en ledighedsprocent på 5,8 pct. Både regering og vismænd regner med et ledighedsniveau på 163.000 i år mod 145.000 sidste år. Ifølge prognoserne falder ledigheden igen i 2004 og 2005 (afhængig af konjunkturudviklingen).
- *Prisstigningerne* er på omkring 2 pct. om året og *lønstigningerne* i industrien er omkring 4 pct. årligt. De danske lønstigninger er fortsat noget højere end i andre EU-lande.
- Renten på *obligationer* er historisk lav med en rente på omkring 5 pct. (30-årige obligationslån). Man skal helt tilbage til 1930'erne og 1940'erne for at finde tilsvarende lave rentesatser til finansiering af boligbyggeri m.v.
- Som følge af *fastkurspolitikken* i forhold til euroen, er den danske krone styrket væsentligt i værdi i forhold til øvrige valutaer. I forhold til dollaren er kronen steget ca. 30 pct. i værdi.

Bruttonationalproduktet (BNP)

Figur 1.

Kilde: Eurostat

Tabel 1.

	2000		2001		2002		Vismændenes progn.		
	realvækst (%)	nominelt (mia. kr.)	realvækst (%)	nominelt (mia. kr.)	realvækst (%)	nominelt (mia. kr.)	2003	2004	2005
BNP	2,9	1281	1,4	1325	1,6	1358	1,5	2,2	2,0
Privat forbrug	-1,9	609	0,4	627	2,1	654	2,2	3,2	2,3
Offentligt forbrug	1,1	324	2,1	343	1,0	355	0,9	0,9	0,7
Faste bruttoinv.	8,6	264	2,1	267	0,1	266	0,5	1,9	3,1
Eksport	13,0	567	3,0	597	3,6	601	1,3	3,6	3,7
Import	11,3	491	1,9	512	2,5	521	1,9	4,0	4,0

Kilde: Eurostat, Det Økonomiske Råd.

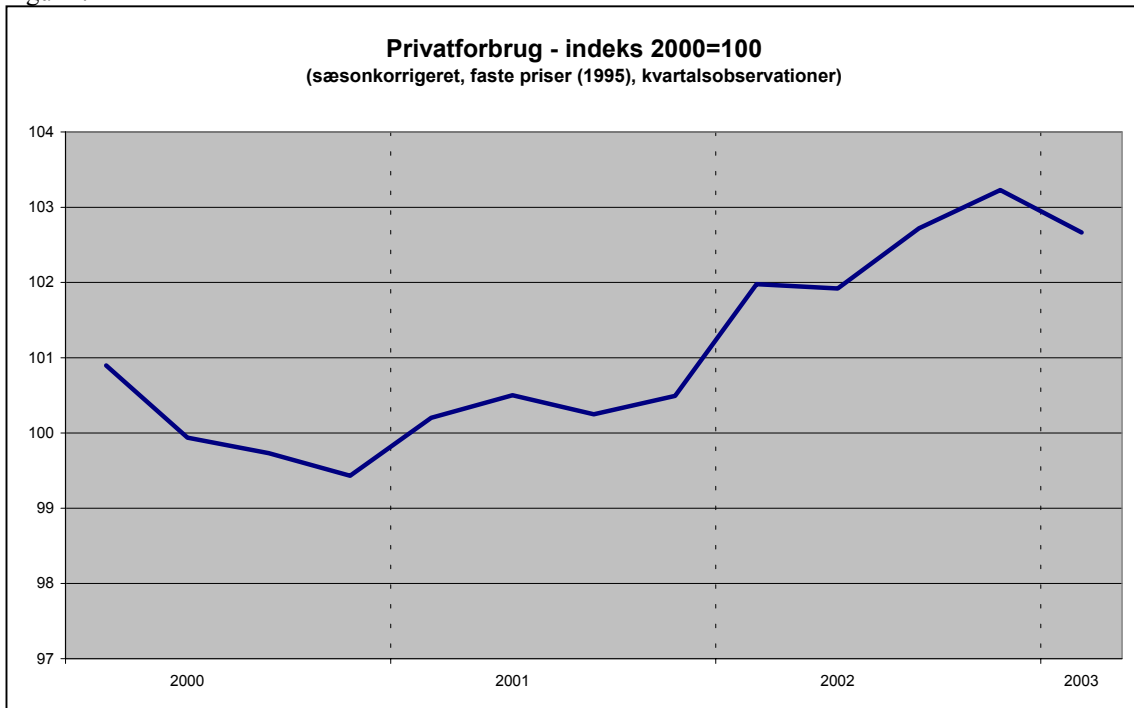
Bruttonationalproduktet steg i 1. kvartal i år med 1,4 pct. i forhold til samme kvartal sidste år.

I forhold til andre EU-lande, er det en pæn stigning. Det er primært eksporten og det offentlige forbrug, der sørger for væksten i **1. kvartal** i år.

Ifølge Vismændenes seneste halvårsrapport fra maj, vil Danmark få en samlet vækst i 2003 på 1,5 pct. Det økonomiske tilbageslag bliver, ifølge Vismændene, kun midlertidigt og i 2004 og 2005 vil væksten stige igen.

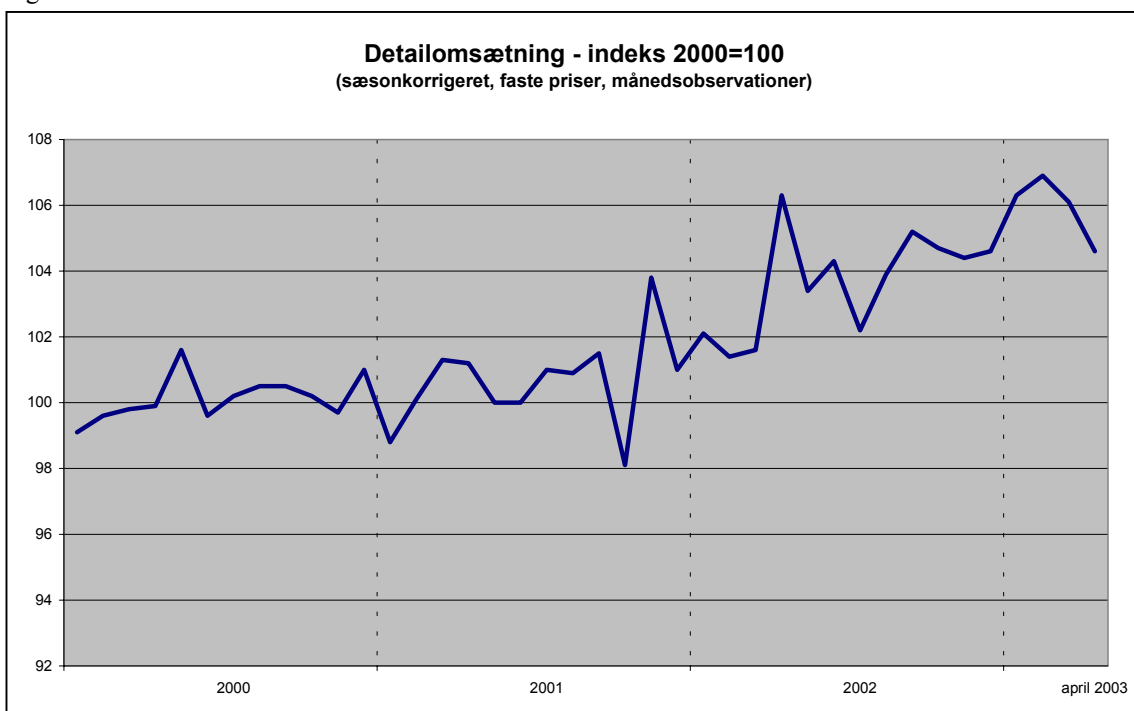
Privatforbruget

Figur 2.

Kilde: Eurostat

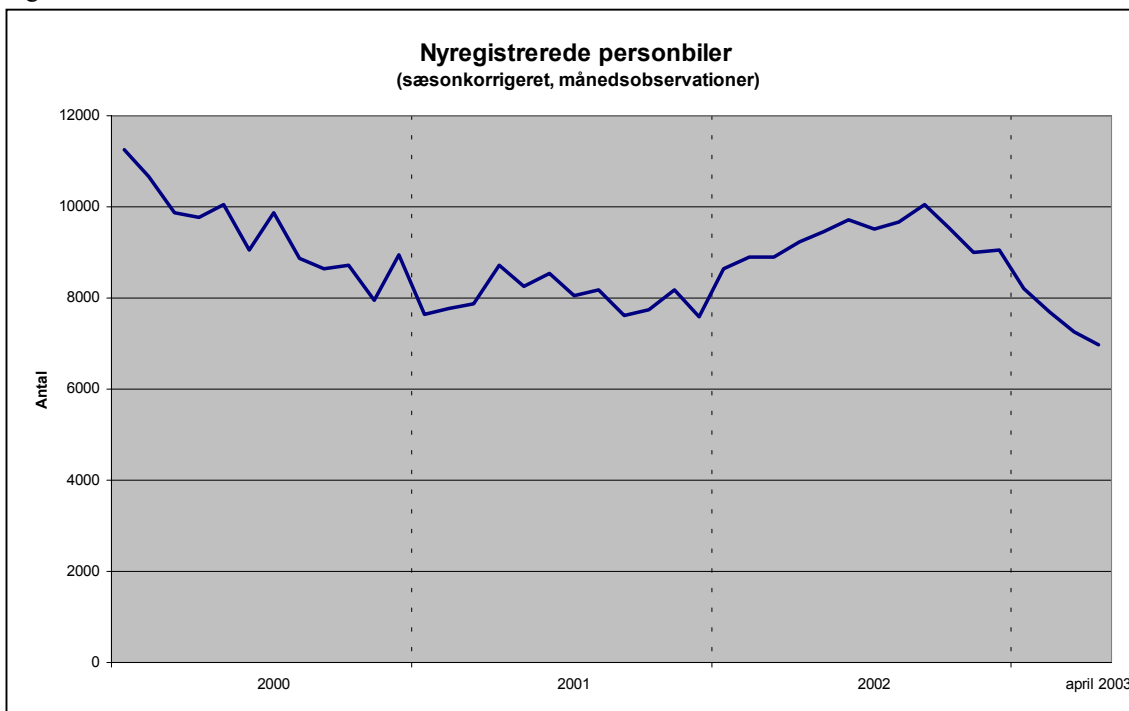
Figur 3.

Kilde: Danmarks Statistik

Se forklarende tekst på næste side →

Figur 4.

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 2.

Nyregistrerede personbiler (sæsonkorrigeret)	2000	2001	2002	2003
Januar-april	41556	31988	35672	30122

Det samlede danske privatforbrug er på 654 mia. kroner (2002), heraf udgør bilkøb omkring 25 mia. kroner med ca. 100.000 nyindregistrerede biler årligt.

Det private forbrug er i 2002 steget med 2,1 pct. (realt) og forventes i 2003 at stige med 2,2 pct. (Vismændenes prognose). Det private forbrug ventes hermed at bidrage væsentligt til efterspørgslen og produktionen i dansk økonomi. Udviklingen i det private forbrug i 1. kvartal, halter dog noget bagefter (figur 2).

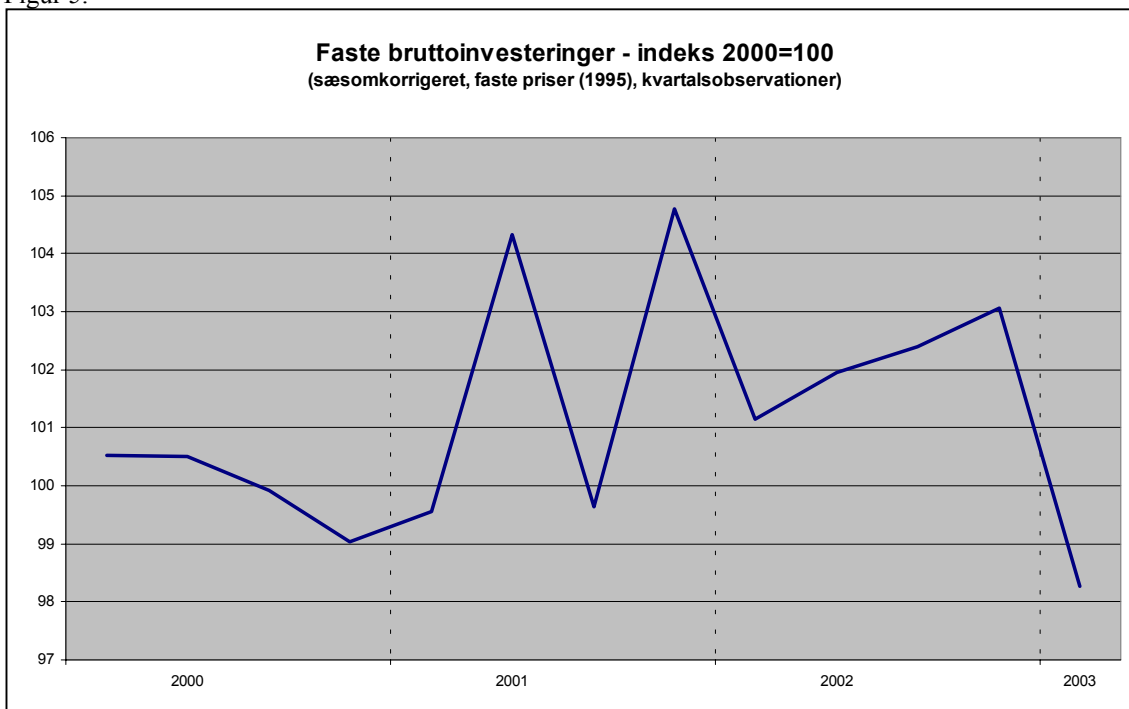
Af det private forbrug på 654 mia. kroner udgør detailomsætningen (ekskl. biler) omkring 240 mia. kroner, svarende til lidt over en tredjedel.

Det samlede private forbrug **faldt i 1. kvartal** i år sammenholdt med 4. kvartal sidste år. Faldet hænger noget sammen med faldet i bilkøbet og til dels en aftagende udvikling i detailomsætningen i 1. kvartal i år (figur 2).

Bilsalget er faldet betydeligt og ligger for de første fire måneder ca. 16 pct. under niveauet for den tilsvarende periode sidste år (sæsonkorrigerede tal).

Investeringerne

Figur 5.

Kilde: Eurostat

Tabel 3.

Faste bruttoinvesteringer (mia. kroner, årets priser)				Vismændenes progn. (realvækst)		
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Offentlige investeringer	21	25	23	0,0	2,0	2,0
Private investeringer	243	242	243	0,6	1,9	3,2
Heraf boliginvesteringer	58	51	53	2,7	2,1	2,7
Totale faste bruttoinvesteringer	264	267	266	0,5	1,9	3,1
Bruttoinvesteringer	269	269	268	-	-	-
Heraf forbrug af fast realkapital	203	211	214	-	-	-
Nettoinvesteringer	66	58	54	-	-	-

Kilde: Danmarks Statistik, Det Økonomiske Råd

Investeringerne tog et ordentligt **dyk nedad i 1. kvartal i år**. Faldet var stort både i forhold til 4. kvartal sidste år samt i forhold til samme periode sidste år.

Danmark følger hermed den samme tendens med faldende investeringer i 1. kvartal som er gældende for de 15 EU-lande.

Faldet kan være en midlertidig konsekvens af krigen i Irak i begyndelsen af året, idet investeringer typisk er følsomme overfor internationale kriser.

For året som helhed ventes en lille stigning i investeringerne (Vismændenes prognose).

Tekst til boligbyggeriet (figur 6-7 og tabel 4).

Antallet af påbegyndte **nye boliger** i 1. kvartal i år ligger noget over påbegyndelserne for sidste år, så optimismen indenfor boligbyggeriet fejler ikke noget.
De samlede årlige investeringer indenfor boligbyggeriet ligger på omkring 55 mia. kroner.

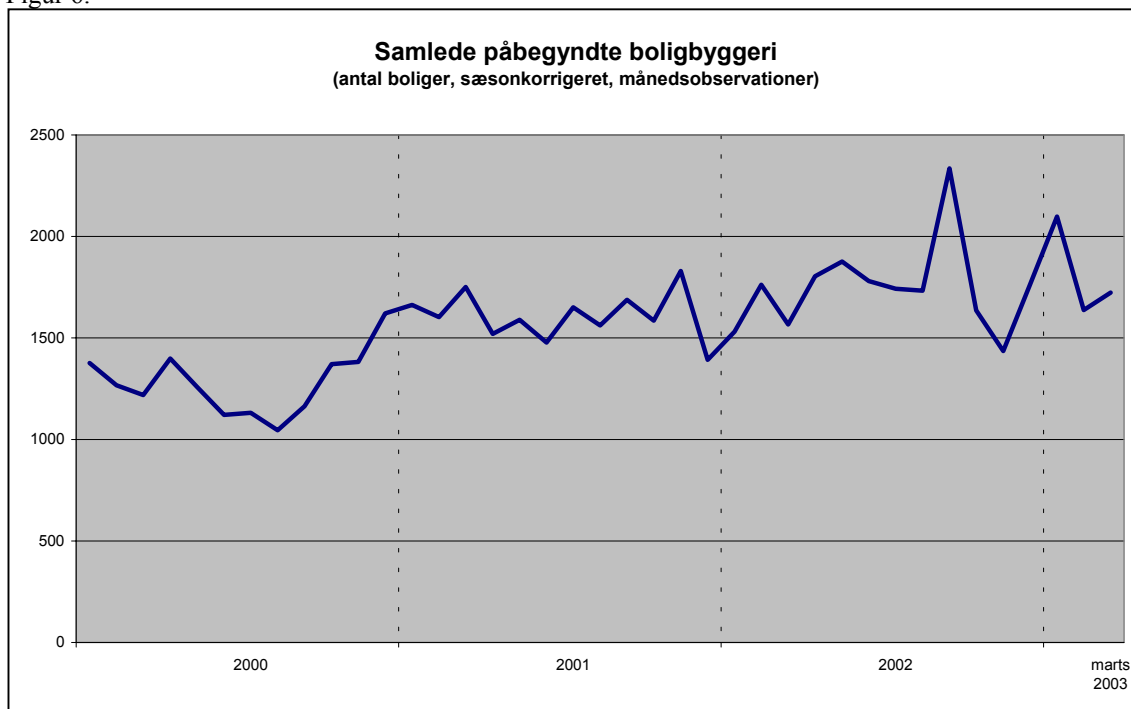
Boligbyggeriet er helt klart hjulpet i gang af den lave obligationsrente.

Derimod kniber det gevaldigt med at opretholde **beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren**, hvor beskæftigelsen er faldet med ca. 5000 i 1. kvartal i år i forhold til første kvartal sidste år.

En stor del af faldet kan tilskrives et fald indenfor reparation og vedligeholdelse af boligbyggeri m.v.

Boligbyggeriet

Figur 6.

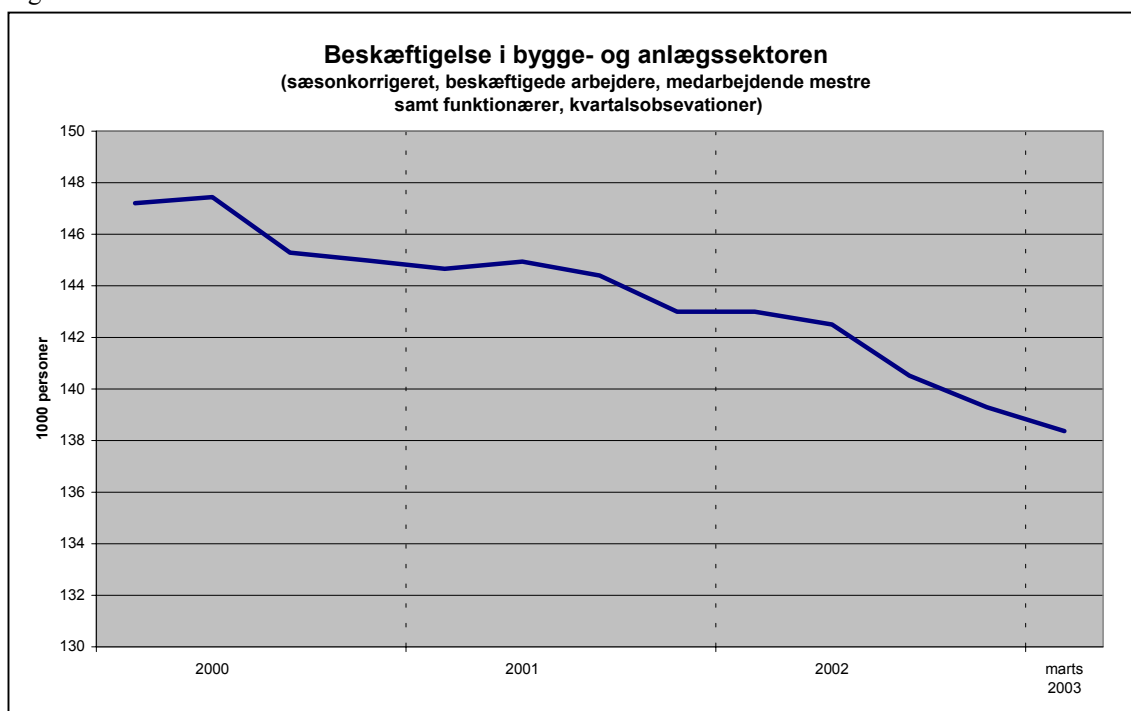

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 4.

Antal påbegyndte boliger	2000	2001	2002	2003
Januar - marts	3863	5017	4859	5459

Figur 7.

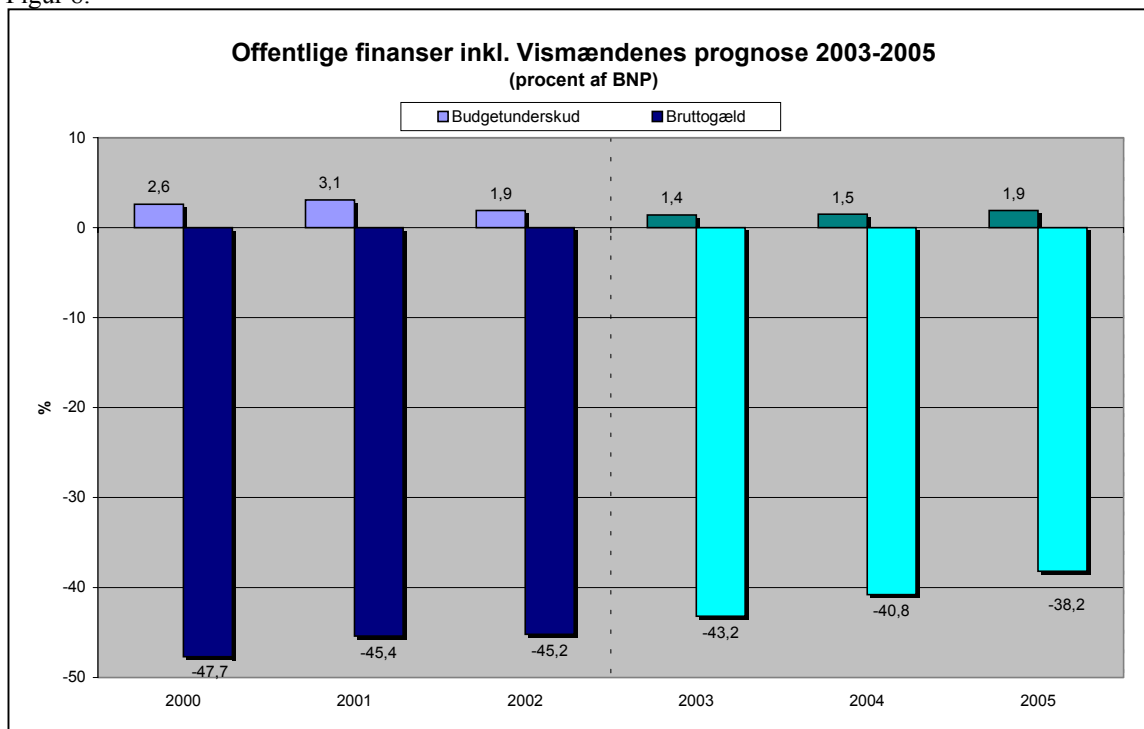

Kilde: Danmarks Statistik

← Se forklarende tekst

Offentlige finanser

Figur 8.

Kilde: Eurostat, Det Økonomiske Råd

Tabel 5.

Offentlige sektor (mia. kroner)				Vismændenes progn.		
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Offentligt forbrug	324	343	355	-	-	-
Løbende overførsler	337	346	355	-	-	-
Investeringsudgifter m.v.	29	30	29	-	-	-
Drifts- og kapitaludgifter i alt	689	718	738	-	-	-
Driftsindtægter	714	748	755	-	-	-
Investeringsindtægter m.v.	7	7	9	-	-	-
Drifts- og kapitalindtægter i alt	721	755	764	-	-	-
Budgetoverskud	32	37	26	19	22	30
Budgetoverskud (% af BNP)	2,6	3,1	1,9	1,4	1,5	1,9
Offentlig bruttogæld (mia. kr.)	606	601	615	609	603	590
Bruttogæld (% af BNP)	47,7	45,4	45,2	43,2	40,8	38,2

Kilde: Eurostat, Danmarks Statistik, Det Økonomiske Råd

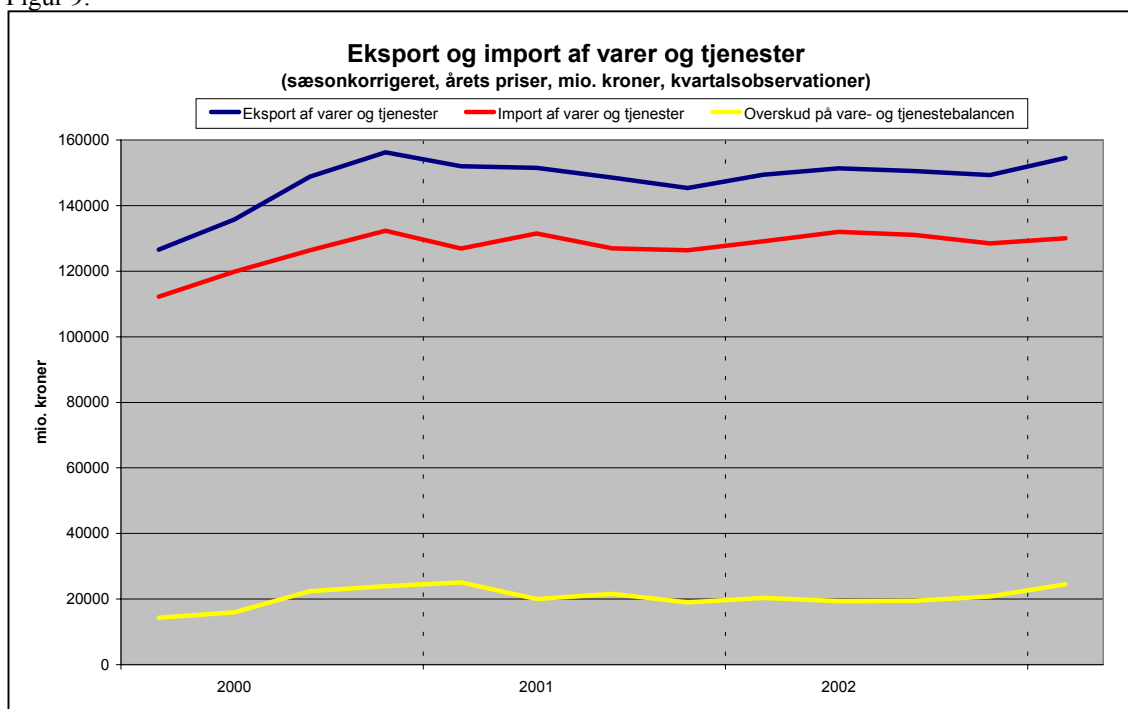
Generelt set ”kører” de offentlige finanser med **overskud**, selvom overskuddet er præget af en faldende tendens.

For 2003 anslår Vismændene således overskuddet til 19 mia. kroner, hvor det i 2001 var oppe på 37 mia. kroner. Ifølge Vismændene stiger overskuddet i 2005 til 30 mia. kroner.

Den offentlige **bruttogæld** er målt i ”kroner og ører” nogenlunde det samme, nemlig omkring 600 mia. kroner. Målt i forhold til et voksende BNP giver det en faldende ”gældsprocent”.

Eksport, import og betalingsbalance

Figur 9.

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 6.

Udenrigshandel og løbende poster (mia. kroner)				Vismændenes progn. (realvækst)		
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Eksport af varer	406	420	437	3,1	3,9	4,0
Eksport af tjenester	161	177	163	-3,6	2,7	2,9
Import af varer	364	372	386	3,1	4,1	4,3
Import af tjenester	126	140	135	-2,7	3,4	3,1
Eksport af varer og tjenester	567	597	601	1,3	3,6	3,7
Import af varer og tjenester	491	512	521	1,9	4,0	4,0
Overskud på vare- og tjenestebalance	77	86	80	83	89	98
Løbende overførsler*	-25	-20	-20	-	-	-
Løn og formueindk. mv.*	-32	-25	-21	-	-	-
Overskud på de løbende poster	20	41	39	40	46	54
Procent af BNP	1,6	3,1	2,9	2,8	3,1	3,5

* fra udlandet, netto

Kilde: Danmarks Statistik, Det Økonomiske Råd

Vores udenrigshandel med udlandet viser et meget **stort overskud**.

Vare- og tjenestebalancen giver et overskud på ikke mindre end 80 mia. kroner om året. Ifølge Vismændenes prognose vil overskuddet stige til næsten 100 mia. kroner i 2005. Der regnes med **pæne vækstrater** for dansk eksport i de kommende år (bortset fra 2003, hvor der er en midlertidig konjunkturedgang).

Overskuddet på de **samlede** løbende betalinger med udlandet er imidlertid kun halvt så stort, idet Danmark også har en række store nettobetalinge (renter og formueudbetalinger) til udlandet.

Det samlede overskud er derfor kun halvt så stort og, ifølge Vismændene, også stærkt stigende.

Tekst til ledigheden (figur 10 og 11).

Den registrerede ledighed er **steget** siden begyndelsen af 2002. Stigningen er på ca. 23.000 ledige til et samlet niveau på 162.000.

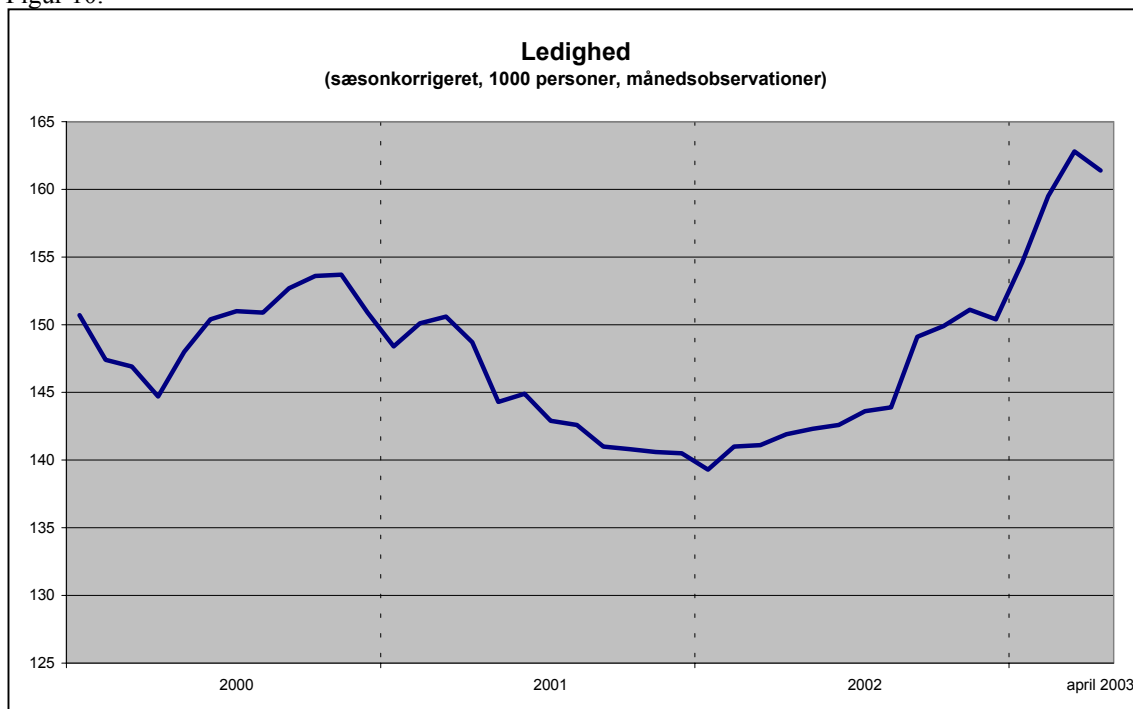
Arbejdsløsheden faldt imidlertid en smule i april måned. De største stigninger findes indenfor grupperne specialarbejdere, HK'er og akademikere.

Opgjort efter Danmarks Statistiks definition er arbejdsløshedsprocenten 5,8 pct. Efter den EU-harmoniserede opgørelse er ledighedsprocenten kun 5 pct. (figur 11).

Ifølge Vismændenes prognose vil den gennemsnitlige ledighed stige fra 145.000 i 2002 til 163.000 i 2003, for herefter at falde til 150.000 i 2004 og 2005.

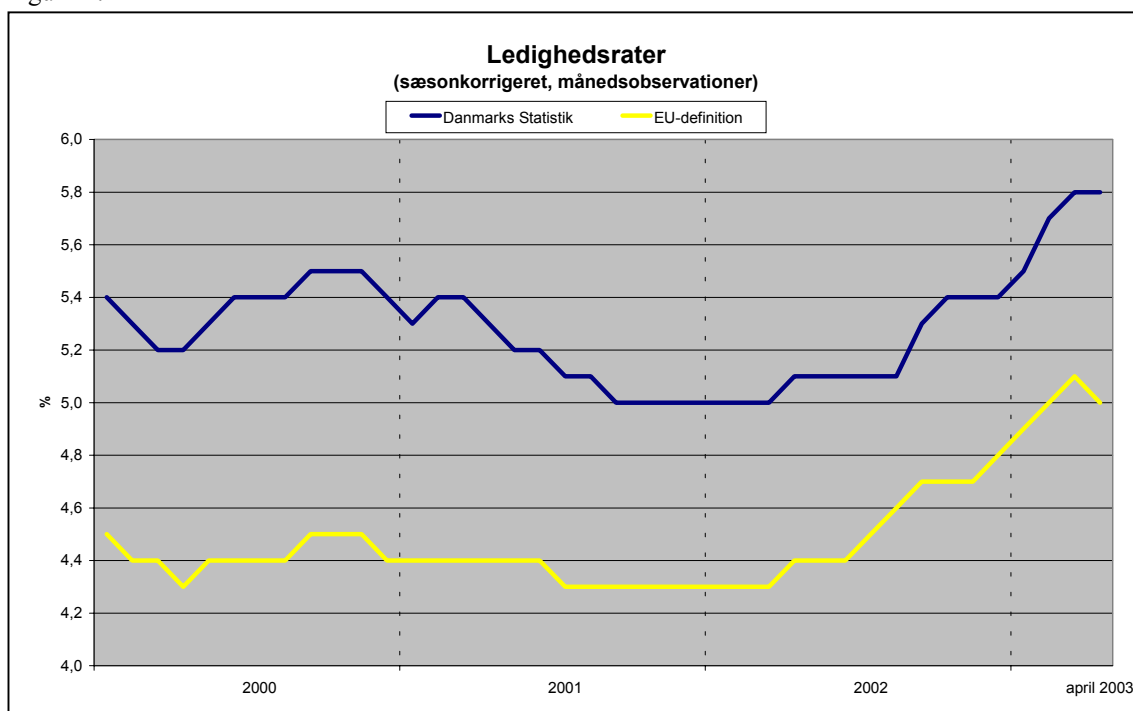
Ledigheden

Figur 10.

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 11.

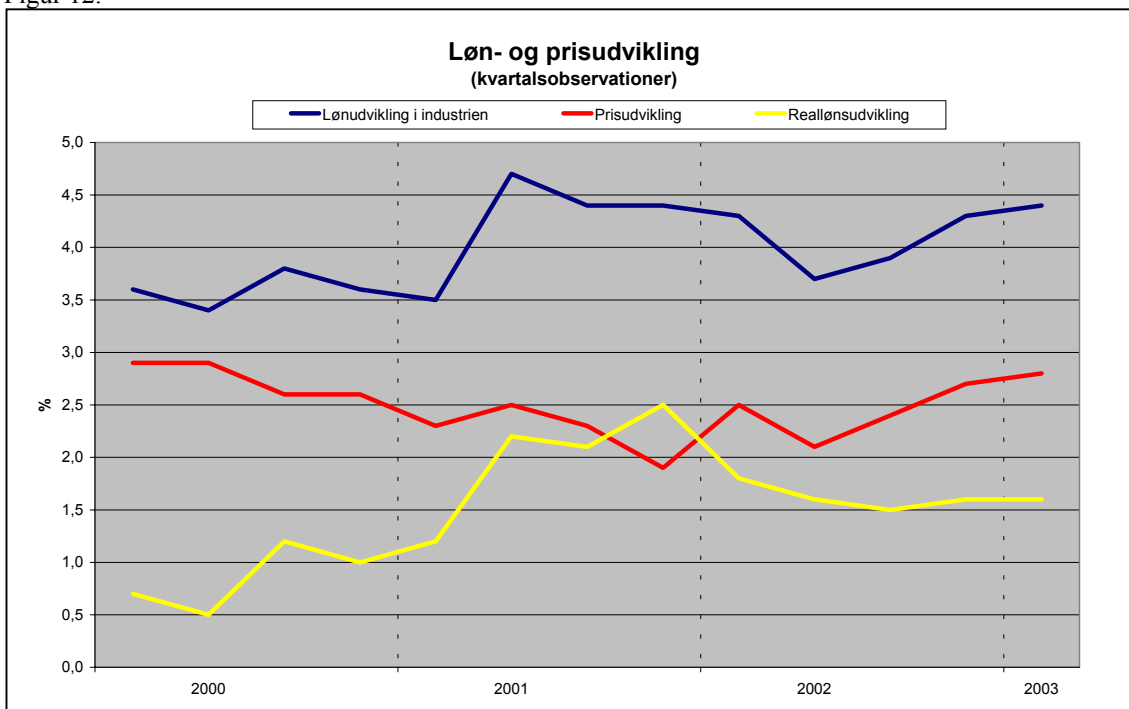
Kilde: Eurostat, Danmarks Statistik

Note: EU's harmoniserede ledighedsbegreb er defineret i Kommissionens forordning 1897/2000, og følger FN's internationale arbejdsorganisation (ILO)'s normer.

← Se forklarende tekst

Priser og lønninger

Figur 12.

Kilde: Eurostat, Danmarks Statistik

Priserne stiger i Danmark med omkring **2,5 pct. årligt**, og det er ca. 0,5 procentpoint mere end gennemsnittet for EU-15.

Lønningerne stiger med **ca. 4,5 pct. om året**, og det er mere end lønstigningerne for gennemsnittet af EU. Her stiger lønningerne med ca. 3 pct. om året.

Alt i alt giver det en pæn årlig stigning i **reallønnen** til de ansatte i industrien på ca. 2 pct. om året.

Tekst til oliepriser (figur 13 og 14).

Oliepriserne har meget stor betydning for den globale økonomiske udvikling. Det er derfor formålstjenesteligt at følge priserne på oliemarkederne både i dollars, euro og kroner.

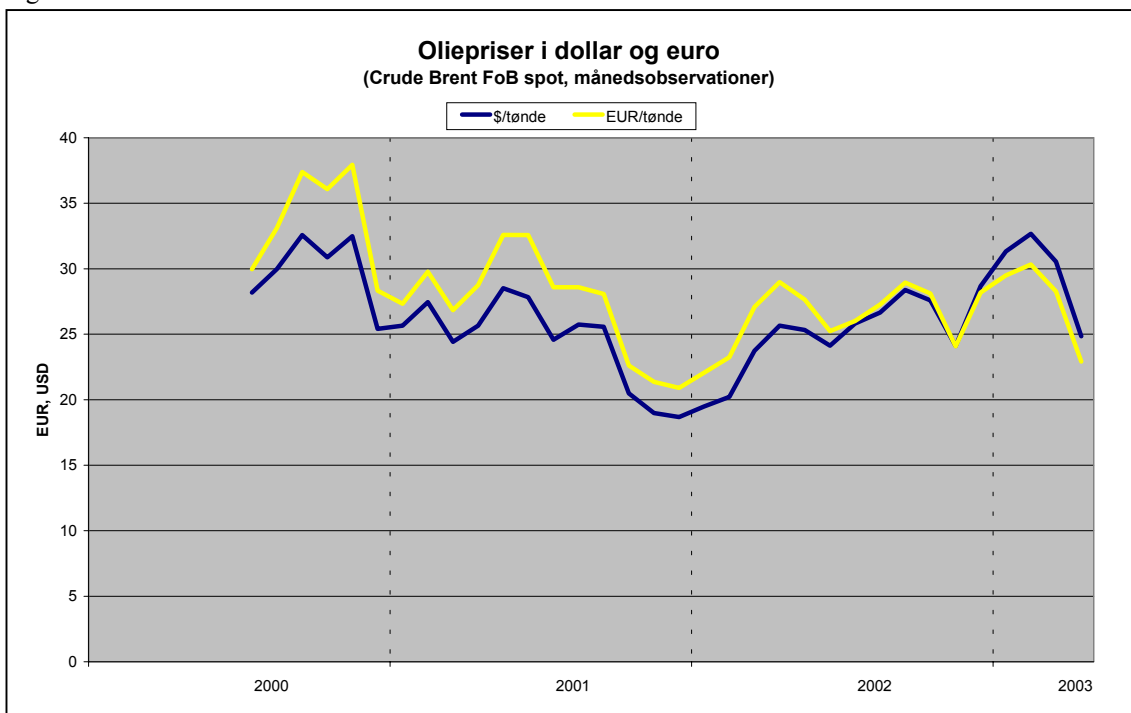
Oliepriserne er på **vej ned** igen, og ved udgangen af maj var olieprisen helt nede på 25 dollar pr. tønde.

I februar var prisen oppe på 33 dollar pr. tønde. OPEC's målinterval er på 22-28 dollar pr. tønde.

Som følge af den kraftigt faldende dollarkurs i forhold til euro og danske kroner i det seneste års tid, er olieprisstigningerne **praktisk taget udeblevet** i Euro-zonen og Danmark.

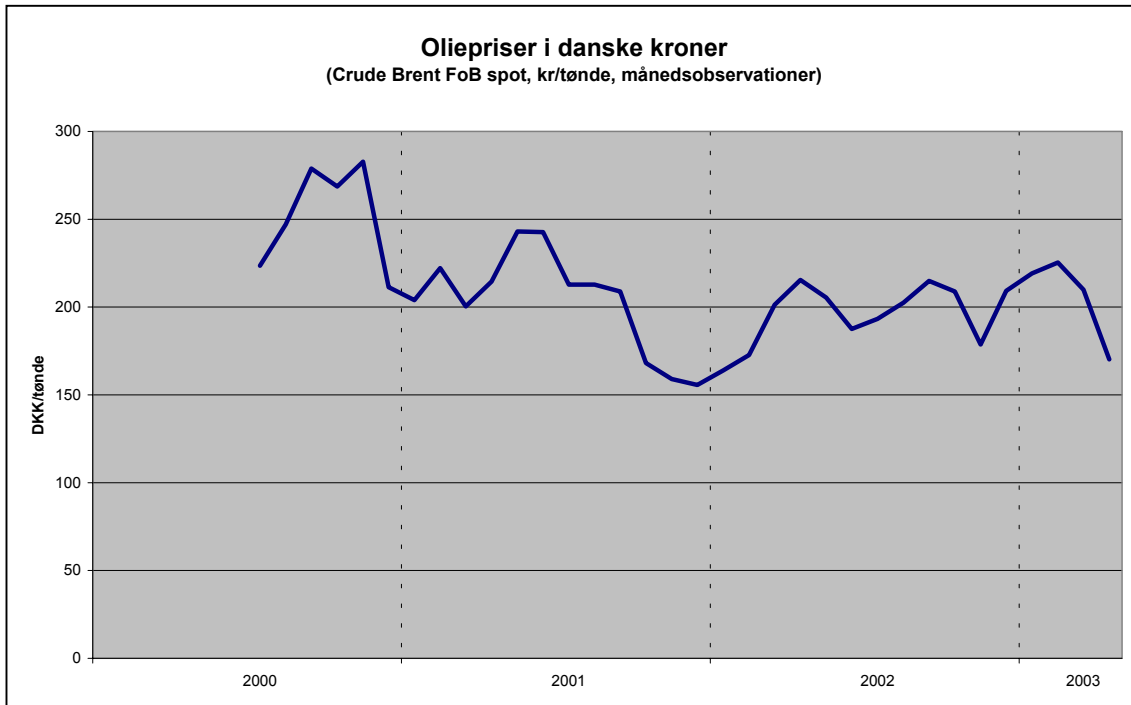
I efteråret 2000 kostede en tønde olie 275 kroner (ekskl. afgifter). I dag er prisen nede på 150 kroner pr. tønde.

Figur 13.

Kilde: International Energy Agency

Figur 14.

Kilde: International Energy Agency

← Se forklarende tekst.

Tekst til rentestruktur og aktiekurser (figur 15 og 16)

Obligationsrenterne **rasler nedad**, og den lange 30-årige rente har nået et niveau tæt på 5 pct.

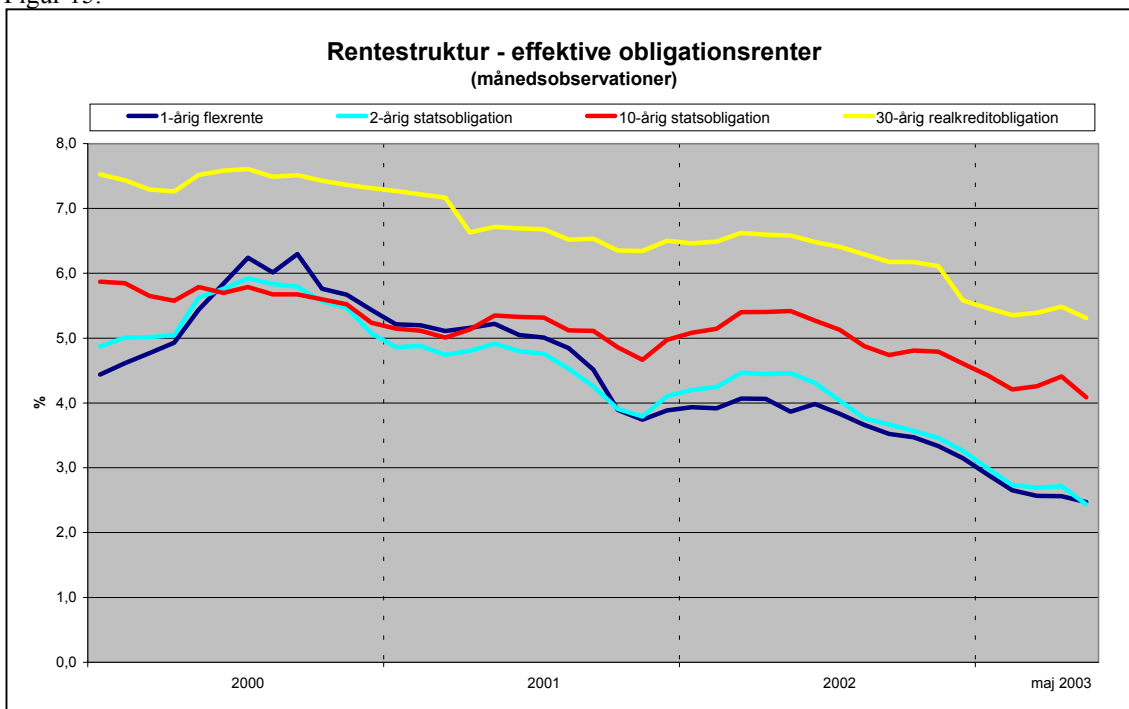
Det var den rente vores forældre og bedsteforældre i 30'erne og 40'erne kunne finansiere Deres boligbyggeri til. Dengang var inflationen også 1-2 pct. Den et-årige obligationsrente (flexrente) er helt nede på 2,5 pct.

Det bliver også betydeligt **billigere for staten** at finansiere sin relativt store gæld med de lave renter på statsobligationer.

Aktierne i KFX-indekset er på lige fod med det globale aktiemarked faldet over de sidste par år, men det danske aktiemarked har dog klaret sig relativt pænt med betydeligt **mindre fald** end andre aktiemarkeder.

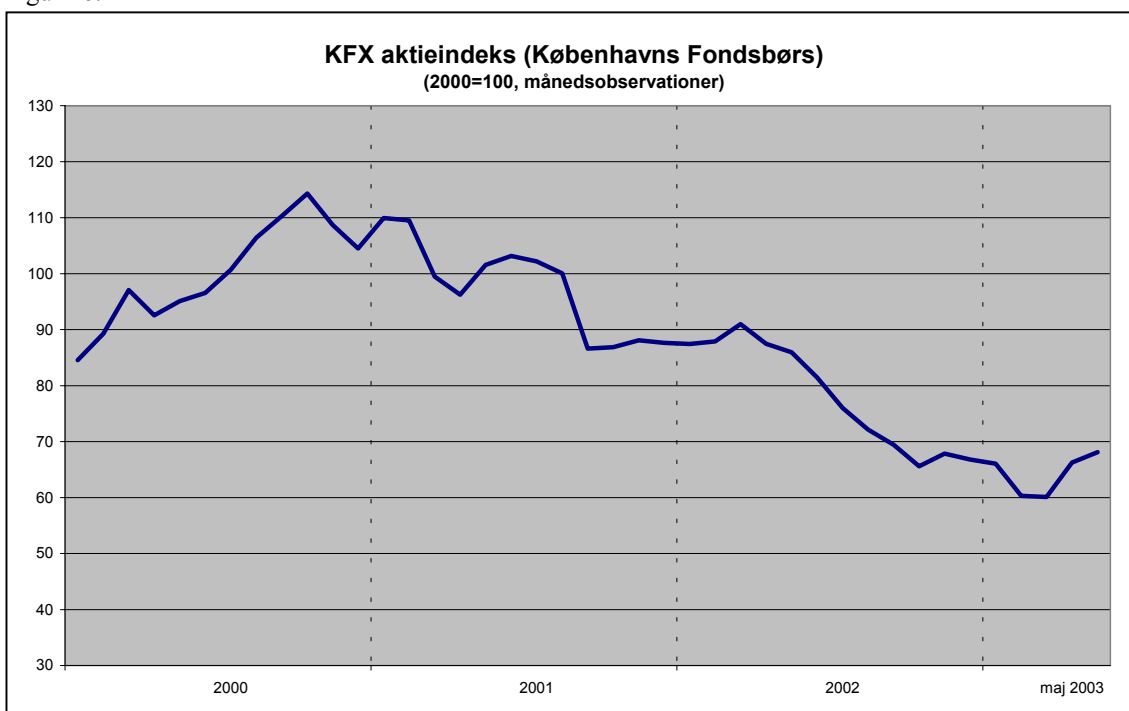
Rentestruktur og aktiekurser

Figur 15.

Kilde: Danmarks Nationalbank

Figur 16.

Kilde: Danmarks Nationalbank

← Se forklarende tekst.

Tekst til valutakurser (figur 17 og 18).

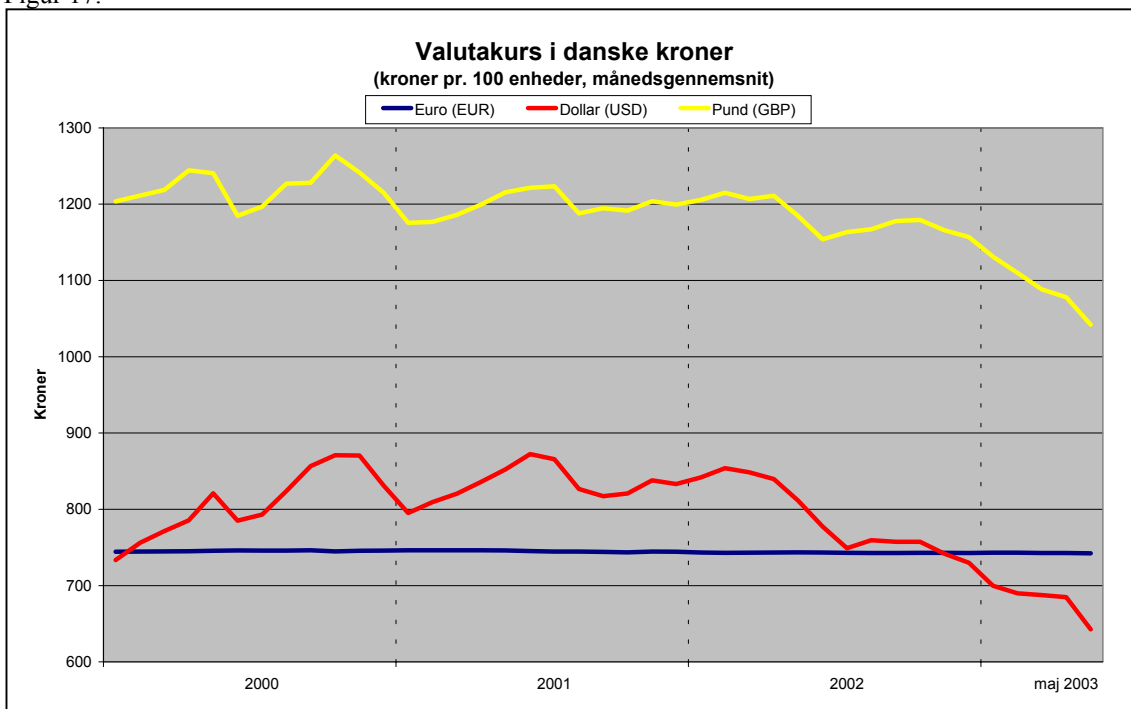
Den danske krone er som bekendt bundet tæt til euroen, og det giver et stabilt kursforhold svarende til 1 euro lig 7,42 kroner. **Dansk økonomi har ingen problemer med at holde dette kursforhold.**

Det betyder også, at når dollaren svækkes overfor euroen, så svækkes dollaren også overfor den danske krone, der indenfor det sidste års tid har øget sin værdi med ca. 30 pct. overfor dollaren. Dollaren er således faldet fra omkring 8,50 kroner pr. dollar til i dag ca. 6,30 kroner pr. dollar.

Det engelske pund og norske kroner er også faldet i værdi overfor euroen og den danske krone.

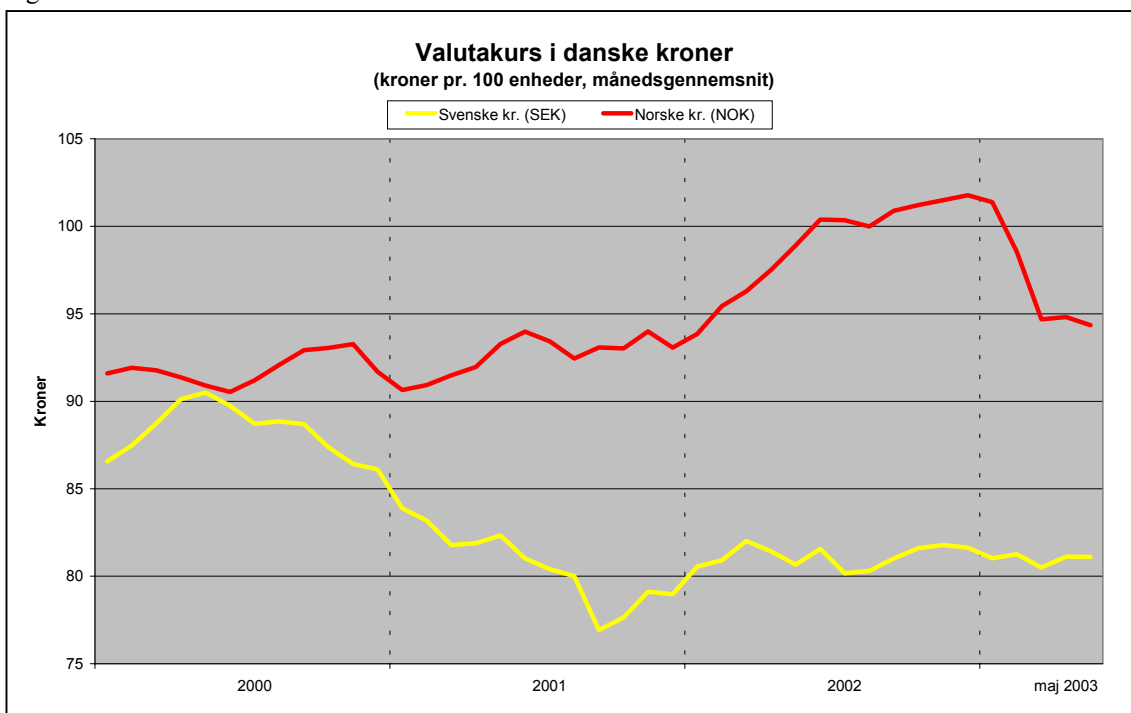
Valutakurser

Figur 17.

Kilde: Danmarks Nationalbank

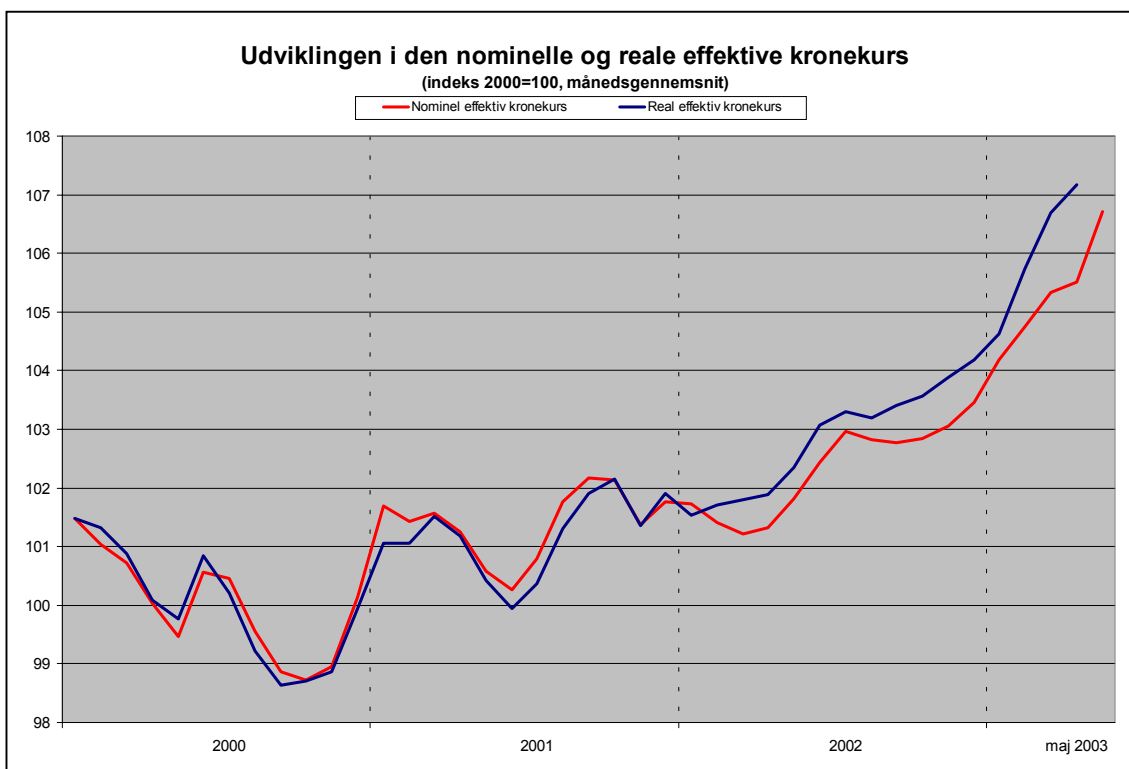
Figur 18.

Kilde: Danmarks Nationalbank

← Se forklarende tekst.

Figur 19.

Kilde: Danmarks Nationalbank

Når den danske krone stiger (eller falder) i værdi overfor en række andre valutaer, beregner man den såkaldte nominelle effektive kronekurs, der med **ét tal** siger noget om hvor stor stigningen i den danske kronekurs har været i forhold til de lande vi handler med. Tallet fortæller, hvor svært eller let det bliver at konkurrere i udlandet for danske varer med de danske kursstigninger.

Indenfor det sidste år, er indekset for den **nominelle** effektive kronekurs steget med ikke mindre end 6 pct. (svarende til umiddelbart tabt konkurrenceevne).

Hvis man beregner det såkaldte indeks for den **reale** effektive kronekurs, hvor man også inddrager de danske lønstigninger i forhold til udlandets, fås en stigning i tallet der ligger på omkring 7 pct.

Dansk erhvervsliv skal virkelig effektivisere sin produktion for at kompensere for valuta- og lønstigninger.

Europæisk økonomi – Resumé

- Vender man blikket mod de 15 EU lande som helhed er det et noget *mere usikkert billede af den økonomiske udvikling*, der tegner sig. Nøgletallene er knapt så gode.
- Væksten i *EU's bruttonationalprodukt* har været nedadgående siden år 2000 med faldende vækstrater for 2001 og 2002. Kommissionen regner dog med en lidt større stigning i væksten for indeværende år på i alt 1,3 pct. I 2002 var væksten på kun 1 pct.
- Men væksten er meget skævt fordelt i EU. *Tyskland*, der alene står for en fjerdedel af EU's økonomi, har så lave vækstrater, at det nærmer sig stagnation. Omvendt er der stadig gang i væksten i Storbritannien og Spanien for blot at tale om de største af landene med vækst.
- Det er *privatforbruget*, der trækker økonomien i EU, bortset fra Tyskland, hvor der også er tegn på tilbagegang. Derimod stormer privatforbruget stadig frem i Storbritannien.
- *Investeringerne* er faldende i EU, og det tegner ikke godt for fremtiden. Igen er det udviklingen i Tyskland, der vækker bekymring, idet investeringerne nærmest rasler ned.
- *De offentlige finanser* i EU's medlemslande er inde i en betænkelig udvikling, idet underskuddet er voldsomt stigende. Hvor EU-15 i år 2000 havde et *overskud* på 1 pct. af BNP, er man i 2002 havnet på et *underskud* på 1,9 pct. af BNP. For 2003 og 2004 påregnes endnu større underskud. Men udviklingen er meget skævt fordelt. Danmark, Finland og Sverige "kører" med overskud, hvorimod Tyskland, Frankrig og Italien "kører" med stærkt stigende underskud, der går over den kritiske grænse på 3 pct. af BNP.
Det betyder samtidig, at bruttogælden for EU-15 stadig er over 60 pct. af BNP.
- *Ledigheden* er på vej op i hele EU, idet ledigheden i 2003 er anslået til 8,0 pct. af arbejdsstyrken, mod 7,6 pct. i 2002. Stigningen i ledigheden er især stærk i Tyskland og Frankrig, hvorimod Storbritannien praktisk taget ikke oplever nogen stigning.
- Den fælles europæiske valuta, *euroen*, er steget ca. 30 pct. i forhold til dollaren indenfor det seneste års tid. Det giver nogle betydelige fordele med hensyn til energipriserne, men forringer så tillige EU's konkurrenceevne på varemarkederne.

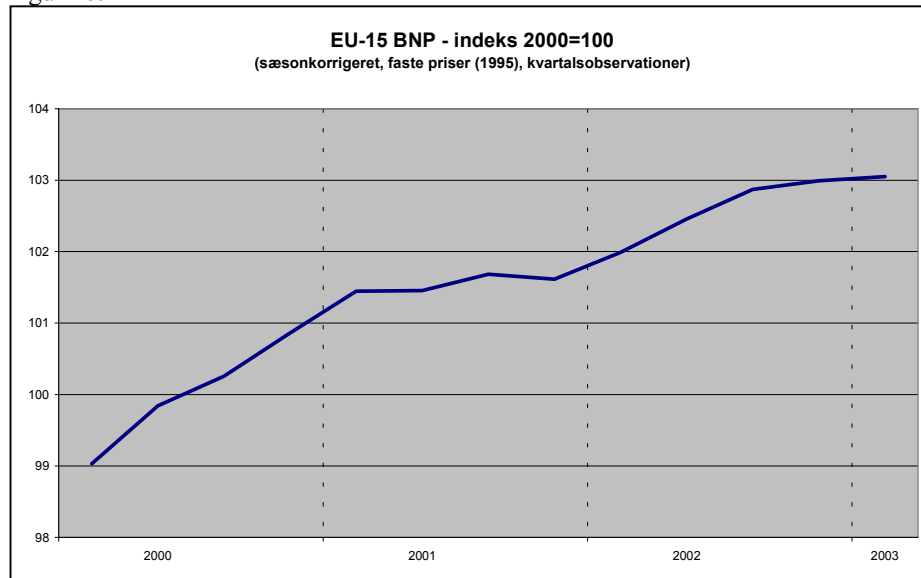
Tekst til bruttonationalproduktet (figur 20-21 og tabel 7).

Væksten i bruttonationalproduktet for EU er stort set **stagneret**, som tallene for 1. kvartal i år viser. I forhold til det foregående kvartal i 2002, var der kun en vækst på 0,1 pct. For året som helhed regnes kun med en vækst på 1,3 pct. i 2003 i forhold til 2002.

For Tyskland er der tale om et direkte fald i væksten i forhold til forrige kvartal. Af de større lande i EU er det især Storbritannien og Spanien, der klarer sig godt med pæne vækstrater. Også Frankrig ligger over gennemsnittet rent vækstmæssigt.

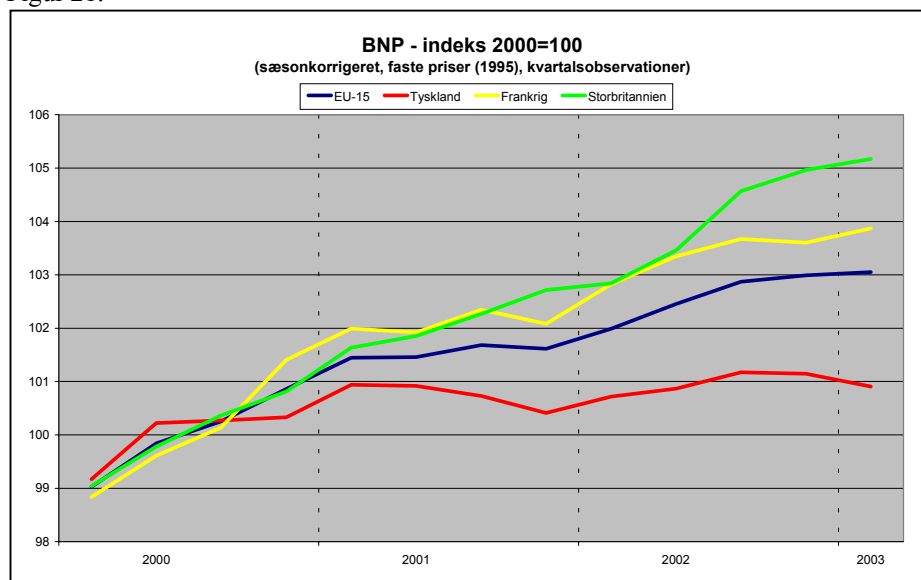
Bruttonationalproduktet (BNP)

Figur 20.

Kilde: Eurostat

Figur 21.

Kilde: Eurostat

Tabel 7.

	Årlig real BNP vækst							Kommissionen	
	2000	2001	2002		2000	2001	2002	2003	2004
Irland	10,0	5,7	6,0	Portugal	3,7	1,6	0,5	-	-
Luxembourg	9,0	1,0	0,4	Østrig	3,5	0,7	1,0	-	-
Finland	5,5	0,7	1,6	Holland	3,3	1,3	0,3	-	-
Sverige	4,4	1,1	1,9	Italien	3,1	1,8	0,4	-	-
Spanien	4,2	2,7	2,0	Storbritannien	3,1	2,1	1,8	-	-
Grækenland	4,2	4,1	4,0	Danmark	2,9	1,4	1,6	-	-
Frankrig	3,8	2,1	1,2	Tyskland	2,9	0,6	0,2	-	-
Belgien	3,7	0,8	0,7	EU-15	3,5	1,6	1,0	1,3	2,4

Kilde: Eurostat, Europa-Kommissionen

← Se forklarende tekst.

Tekst til privatforbruget (figur 22-23 og tabel 8).

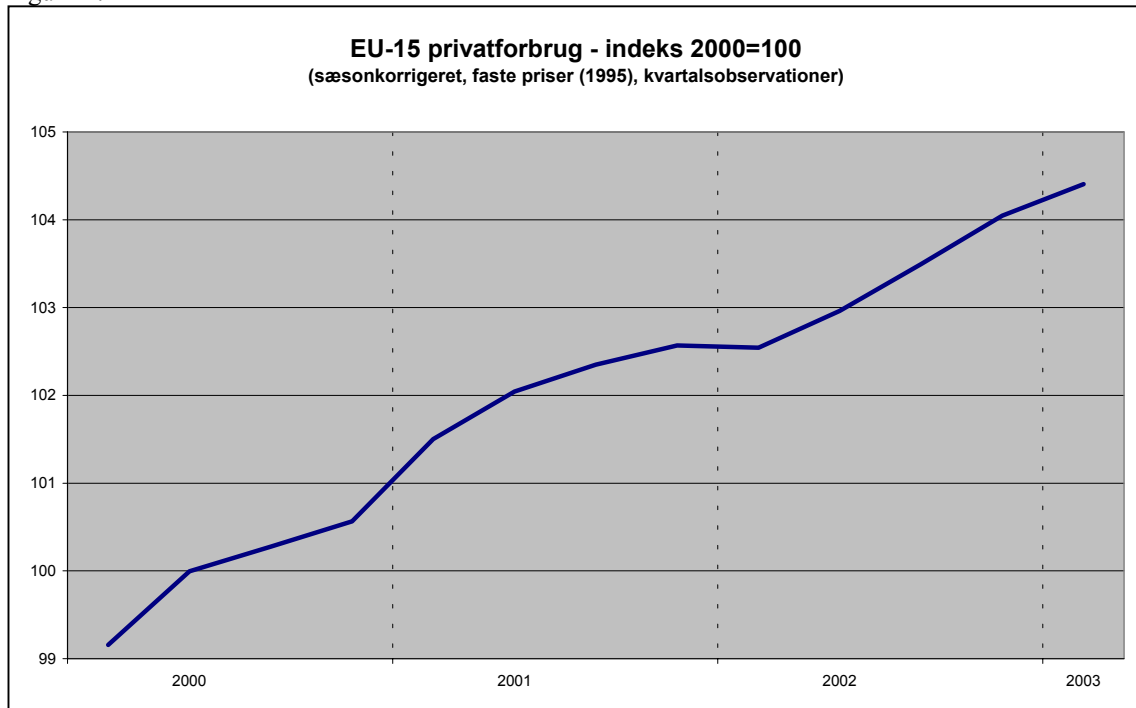
Der er stadig en positiv udvikling i det private forbrug i EU.

Stigningen i det private forbrug ligger en del over stigningen i BNP for 1. kvartal i år, og det er afgørende for at holde gang i hjulene i EU's økonomi.

Selv i Tyskland er der en pæn stigning. I Storbritannien fortsætter det private forbrug med sin himmelflugt, og det holder væksten i BNP oppe og arbejdsløsheden nede.

Privatforbruget

Figur 22.

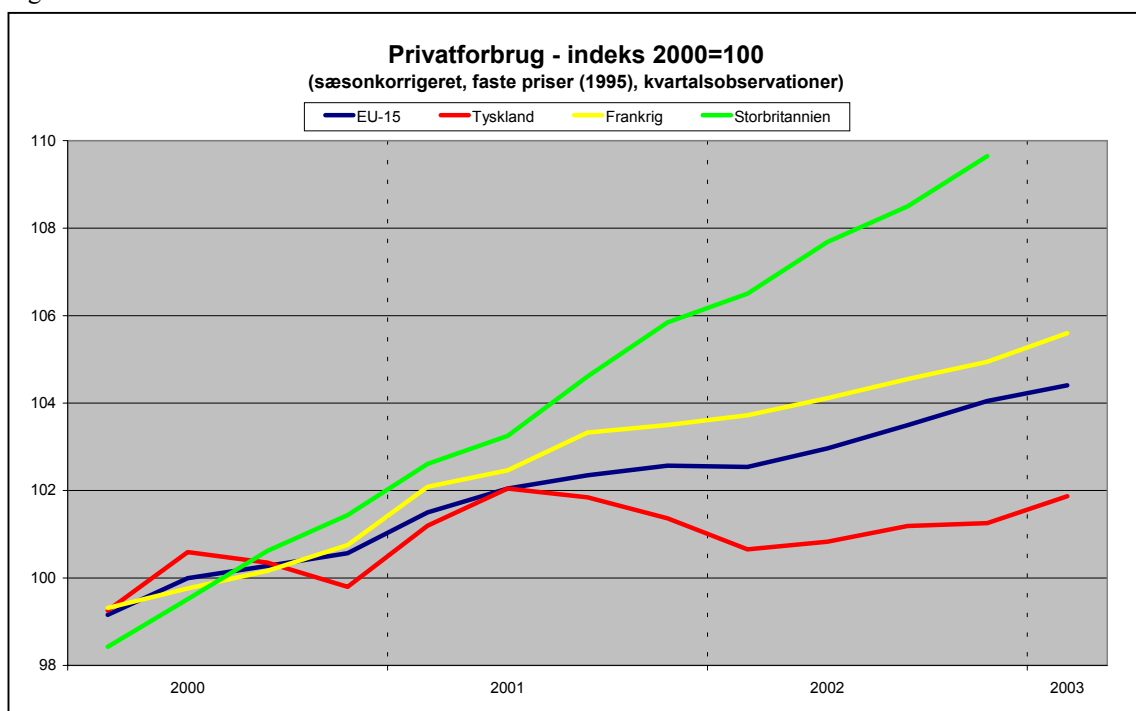

Kilde: Eurostat

Tabel 8.

Årlig vækst i privatforbrug	2000	2001	2002	Kommissionen	
				2003	2004
EU-15	2,9	2,1	1,1	1,3	2,4

Figur 23.

Kilde: Eurostat

← Se forklarende tekst.

Tekst til investeringerne (figur 24-25 og tabel 9).

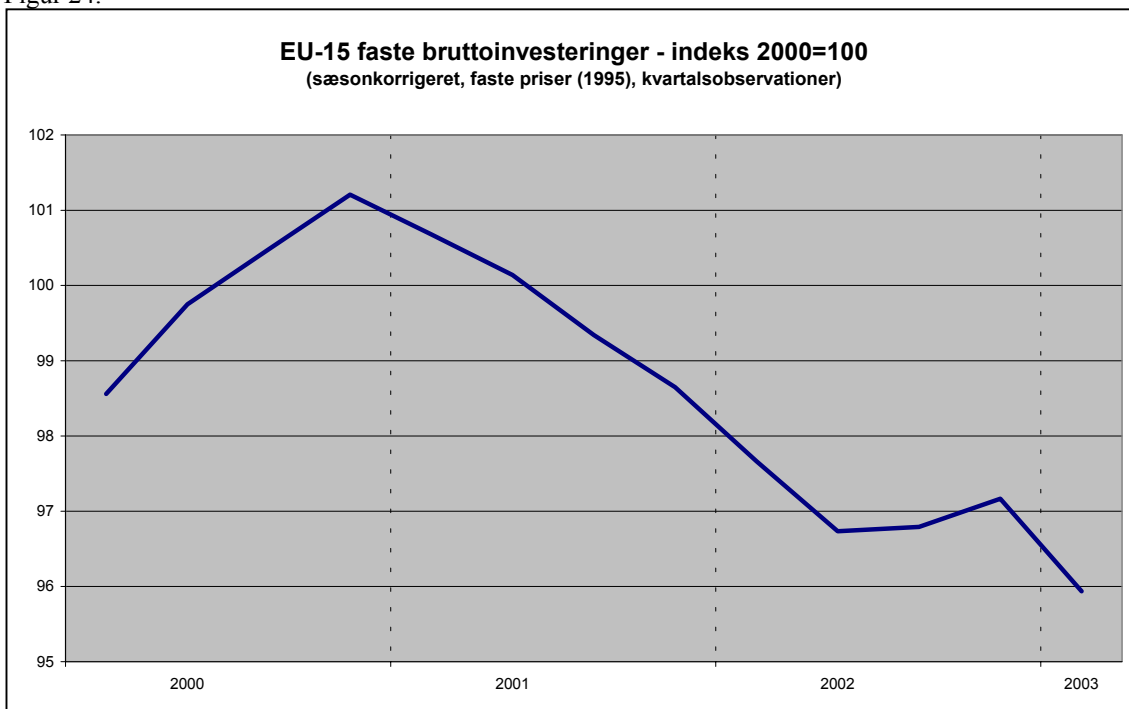
Investeringerne er inde i et voldsomt dyk i EU. I 1. kvartal i år tog investeringerne endnu et dyk nedad, og de årlige investeringer ligger nu på 4 pct. under niveauet for 2000.

Især i Tyskland er udviklingen i investeringslysten ringe.

Investeringerne i Tyskland ligger langt under gennemsnittet for EU, og det lover bestemt ikke godt for beskæftigelsesudviklingen i landet.

Investeringerne

Figur 24.

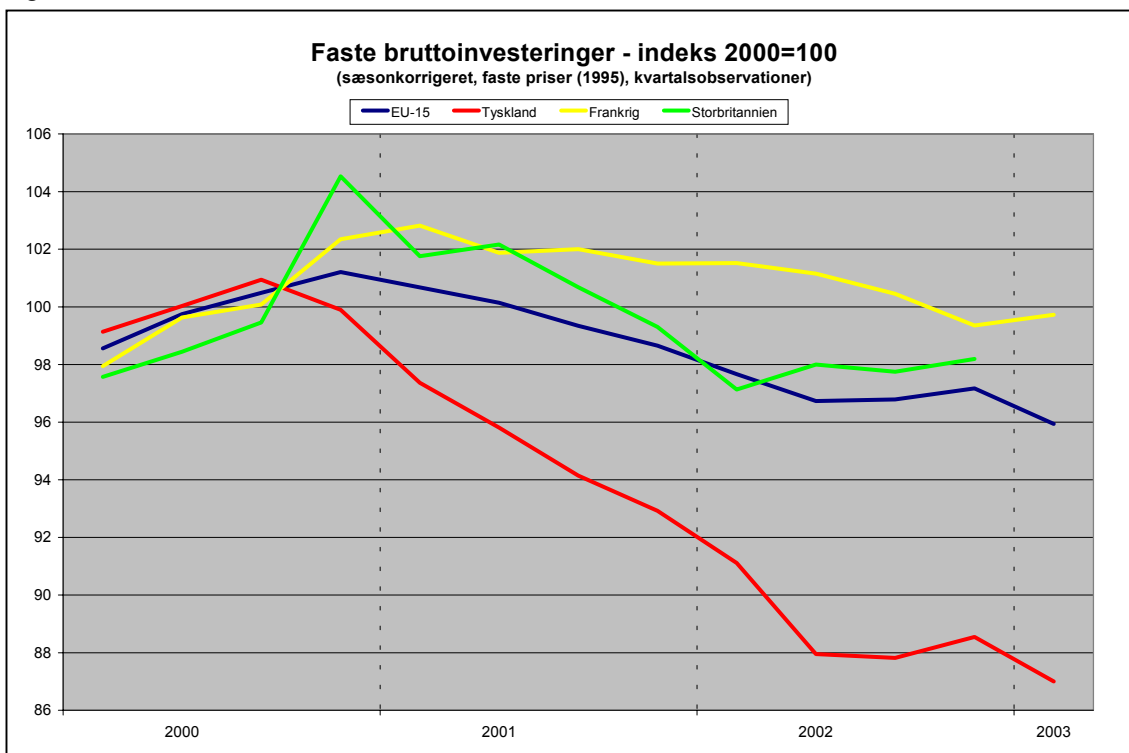

Kilde: Eurostat

Tabel 9.

Årlig realvækst i faste bruttoinvesteringer	2000	2001	2002	Kommissionen	
				2003	2004
EU-15	4,7	-0,3	-2,6	0,8	3,4

Figur 25.

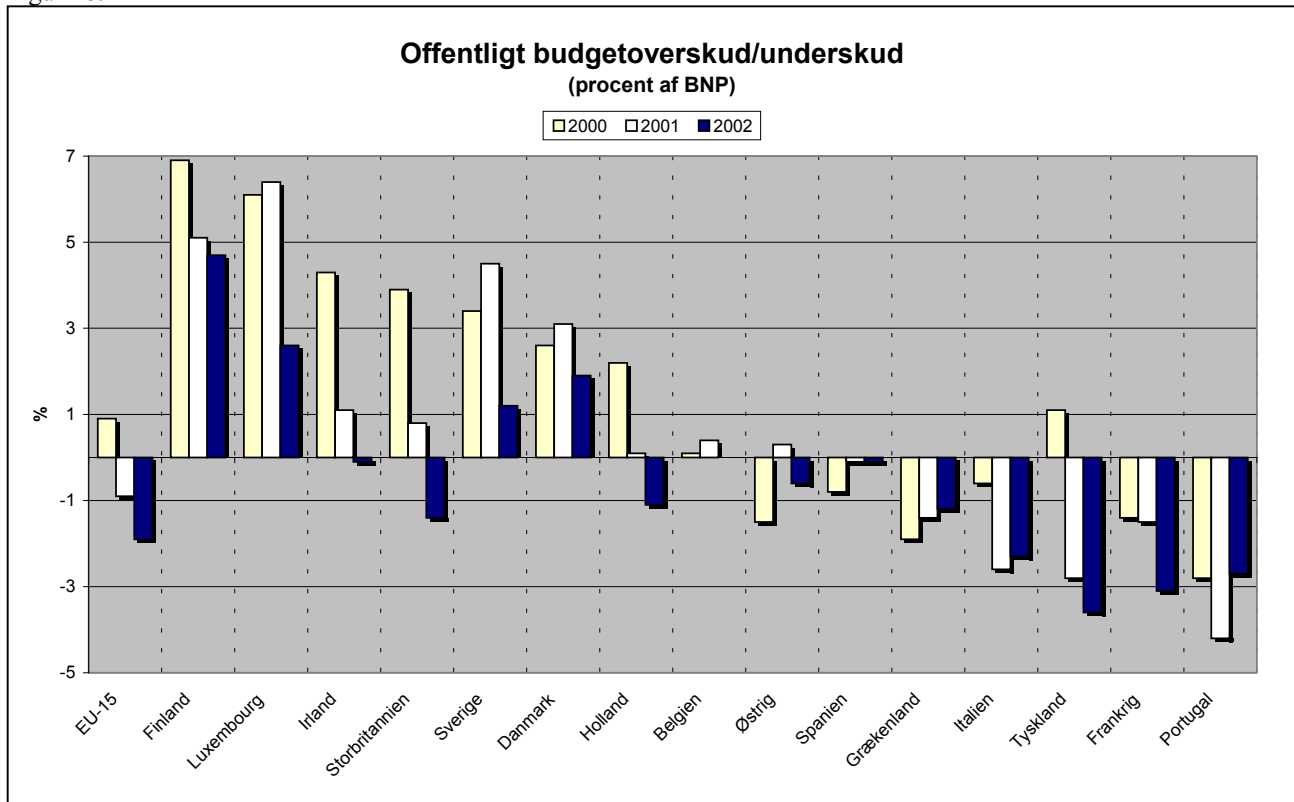

Kilde: Eurostat

← Se forklarende tekst.

Offentlige finanser (budget)

Figur 26.

Kilde: Eurostat
Tabel 10.

Offentligt budgetoverskud (% af BNP)	Kommissionens prognose			
	2003	2004	2003	2004
EU-15	-2,3	-2,2	Belgien	-0,2
Finland	3,3	3,0	Østrig	-1,1
Luxembourg	-0,2	-1,2	Spanien	-0,4
Irland	-0,6	-0,9	Grækenland	-1,1
Storbritannien	-2,5	-2,5	Italien	-2,3
Sverige	0,8	1,2	Tyskland	-3,4
Danmark	1,8	2,1	Frankrig	-3,7
Holland	-1,6	-2,4	Portugal	-3,5

Kilde: Europa-Kommissionen

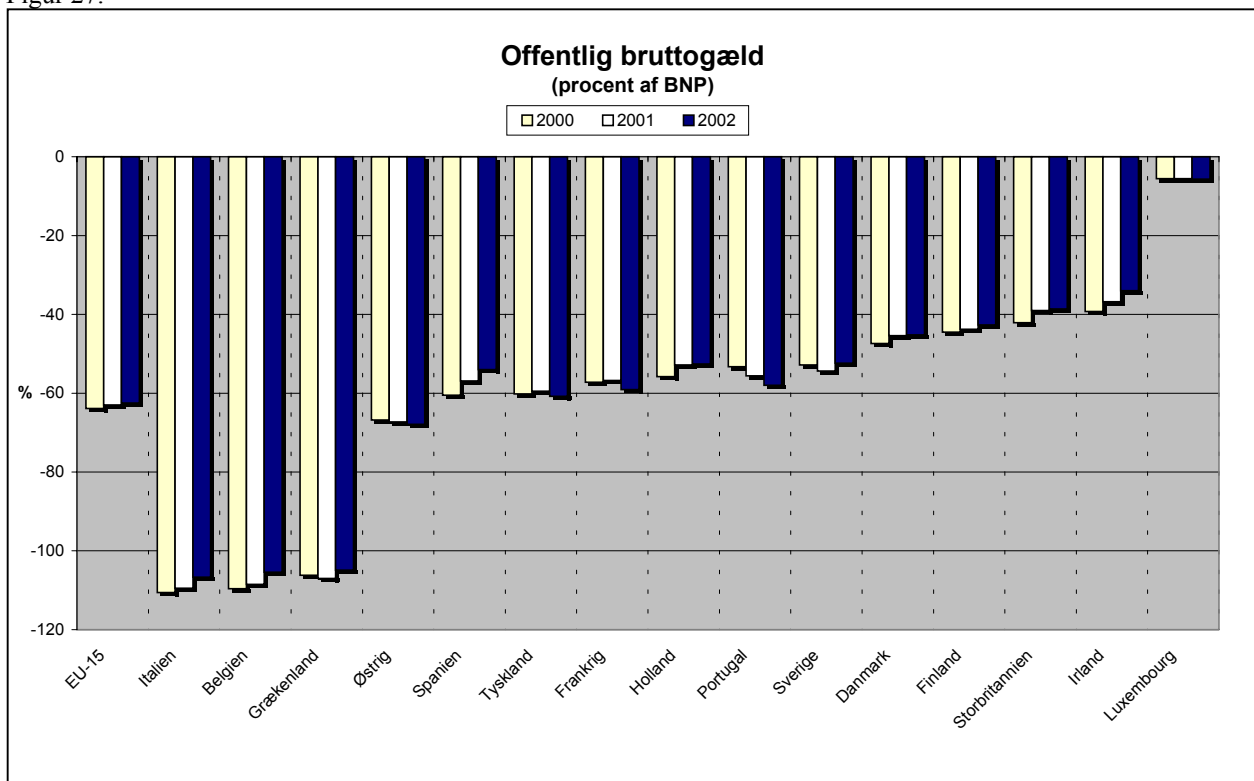
De offentlige finanser i EU er inde i en udvikling henimod større underskud. Et overskud på knap 1 pct. af BNP i 2000 er vendt til et underskud på 1,9 pct. af BNP i 2002. For 2003 og 2004 ventes endnu større **underskud** på omkring 2,3 pct. Selv Luxembourg er på vej til at få underskud.

Men ellers er det de større lande som Tyskland, Frankrig og Italien der står for størstedelen af udviklingen henimod større underskud. Også Storbritannien er på vej mod et stort offentligt underskud i 2003 og 2004.

I Danmark, Finland og Sverige er der stadig overskud på de offentlige finanser.

Offentlige finanser (bruttogæld)

Figur 27.

Kilde: Eurostat

Tabel 11.

Offentlig bruttogæld (% af BNP)	Kommissionens prognose				
	2003	2004		2003	2004
EU-15	63,5	63,2	Holland	52,4	52,8
Italien	106,0	104,7	Portugal	59,4	60,2
Belgien	102,7	98,9	Sverige	50,9	49,5
Grækenland	101,0	97,0	Danmark	42,7	39,9
Østrig	68,5	66,8	Finland	42,3	41,4
Spanien	52,5	50,5	Storbritannien	39,0	39,8
Tyskland	62,7	63,0	Irland	33,3	33,3
Frankrig	61,8	63,1	Luxembourg	4,1	3,4

Kilde: Europa-Kommissionen

Den offentlige **bruttogæld** viser igen en stigende tendens i EU, primært som følge af de stigende underskud.

Underskuddet for EU som helhed er stadig over den kritiske ØMU-grænse på 60 pct. af BNP.

For Danmark, Sverige og Finland er der dog et fald i den offentlige gældsætning i forhold til BNP.

Tekst til ledigheden (figur 28 og tabel 12).

Arbejdsløsheden for EU nåede i 1. kvartal 2003 op på 8 pct. af arbejdsstyrken. Det er nøjagtig det samme som 1. kvartal 2000. Arbejdsløsheden nåede sit laveste niveau i midten af 2001, hvor ledigheden var omkring 7,3 pct.

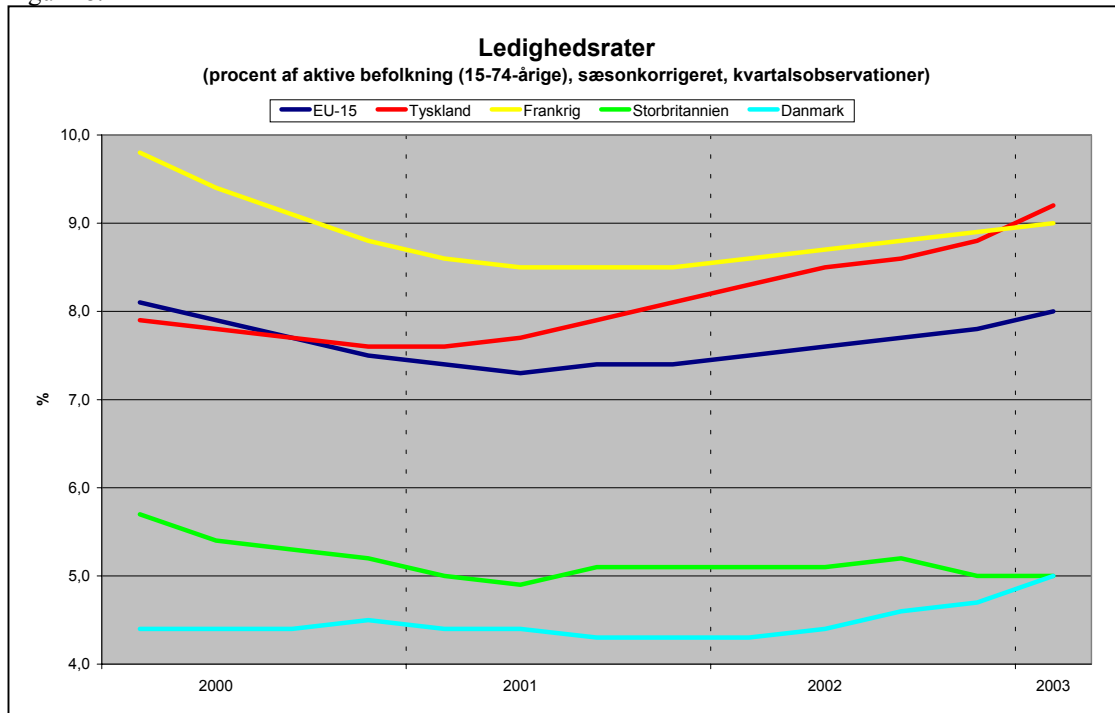
Siden er ledigheden steget. Det er især **Tyskland**, der oplever en stor stigning, og her er ledigheden nu oppe på 9,2 pct., et af de højeste ledighedsniveauer i EU. I Spanien er ledigheden nu helt oppe på 11,3 pct.

I Storbritannien er ledigheden fortsat lav på omkring 5 pct., svarende til det danske tal for ledigheden. De danske ledighedstal er, på trods af stigningen i det seneste halvår, stadig blandt de laveste i EU.

I Sverige er ledigheden steget til omkring 5,4 pct. og i Finland er ledigheden oppe på 9,2 pct. Kommissionen forventer et ledighedsniveau på 8 pct. for 2003 og 2004 i EU-15.

Ledigheden

Figur 28.

Kilde: Eurostat

Tabel 12.

	Årlige ledighedsrater (%)			Kommissionens prognose	
	2000	2001	2002	2003	2004
EU-15	7,8	7,3	7,6	8,0	8,0
Tyskland	7,8	7,8	8,6	8,9	8,9
Frankrig	9,3	8,5	8,7	9,2	9,1
Storbritannien	5,4	5,0	5,1	5,1	5,1
Spanien	11,3	10,6	11,3	11,6	11,4
Italien	10,4	9,4	9,0	9,1	8,8
Grækenland	11,0	10,4	9,9	9,5	9,2
Portugal	4,1	4,1	5,1	6,5	7,3
Belgien	6,9	6,7	7,3	7,8	7,8
Luxembourg	2,3	2,1	2,8	3,3	3,7
Irland	4,3	3,9	4,4	5,6	5,6
Holland	2,8	2,4	2,7	4,2	5,1
Østrig	3,7	3,6	4,3	4,5	4,4
Finland	9,8	9,1	9,1	9,4	9,3
Sverige	5,6	4,9	4,9	5,3	5,3
Danmark	4,4	4,3	4,5	5,0	4,8

Kilde: Eurostat, Europa-Kommissionen

← Se forklarende tekst.

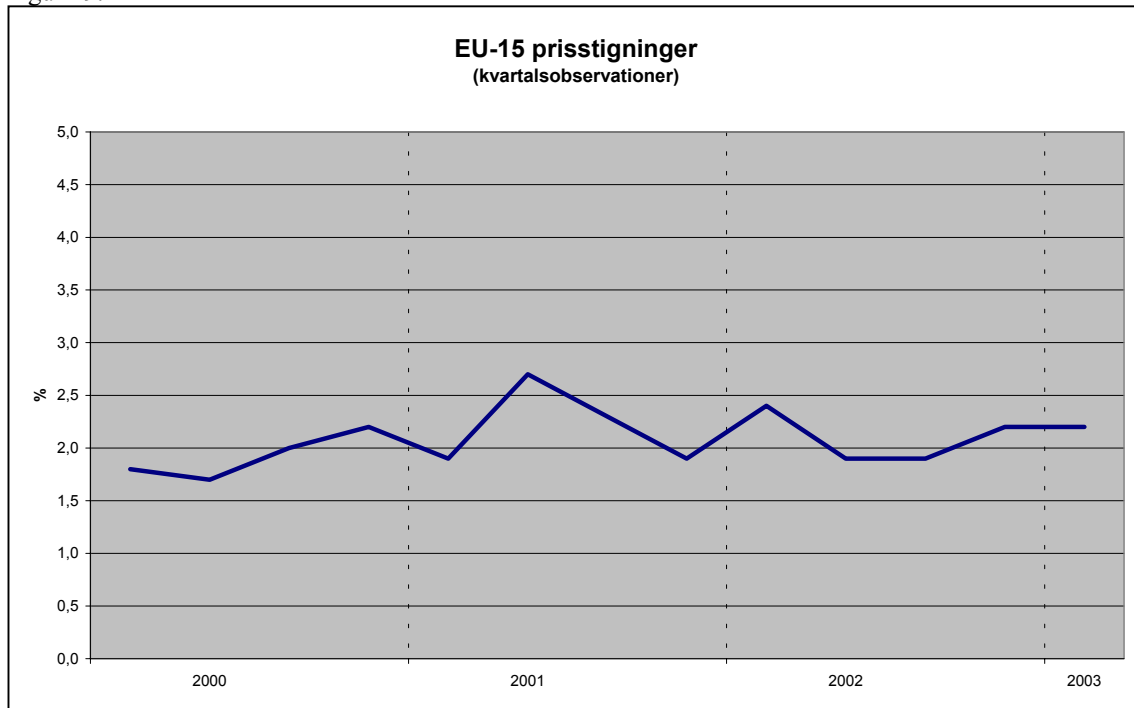
Tekst til priser og lønninger (figur 29 og 30).

I EU stiger **priserne** i gennemsnit med omkring 2 pct. om året. Stigningstakten har holdt sig konstant i de sidste tre år. **Lønningerne** stiger med ca. 3 pct. om året for EU som gennemsnit.

I Storbritannien ligger lønstigningerne dog på lidt over 4 pct. om året. Det er en følge af, at der stadig er godt gang i britisk økonomi. I Tyskland derimod er lønstigningstakten nede på omkring 1,5-2 pct. om året.

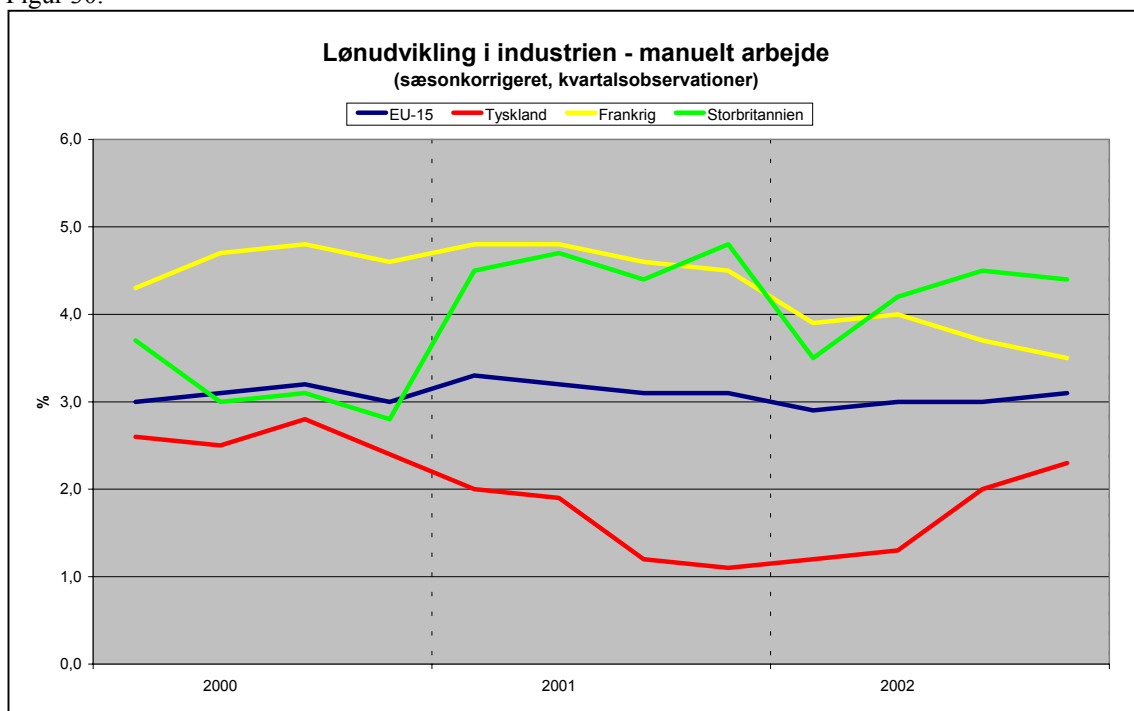
Priser og lønninger

Figur 29.

Kilde: Eurostat

Figur 30.

Kilde: Eurostat

← Se forklarende tekst.

Tekst til rente- og aktiekurser (figur 31 og 32).

Renten på euroobligationer er på vej mod et rekordlavt niveau.

30-årige obligationer udstedt i euro er nu under 5 pct. i effektiv rente. Det er en smule lavere end danske obligationer med samme løbetid. Den korte obligationsrente (2-årig) er nede på omkring 2 pct.

Det er blandt andet den vigende økonomiske aktivitet og udsigten til fortsat lav inflation, der medfører rentefaldet.

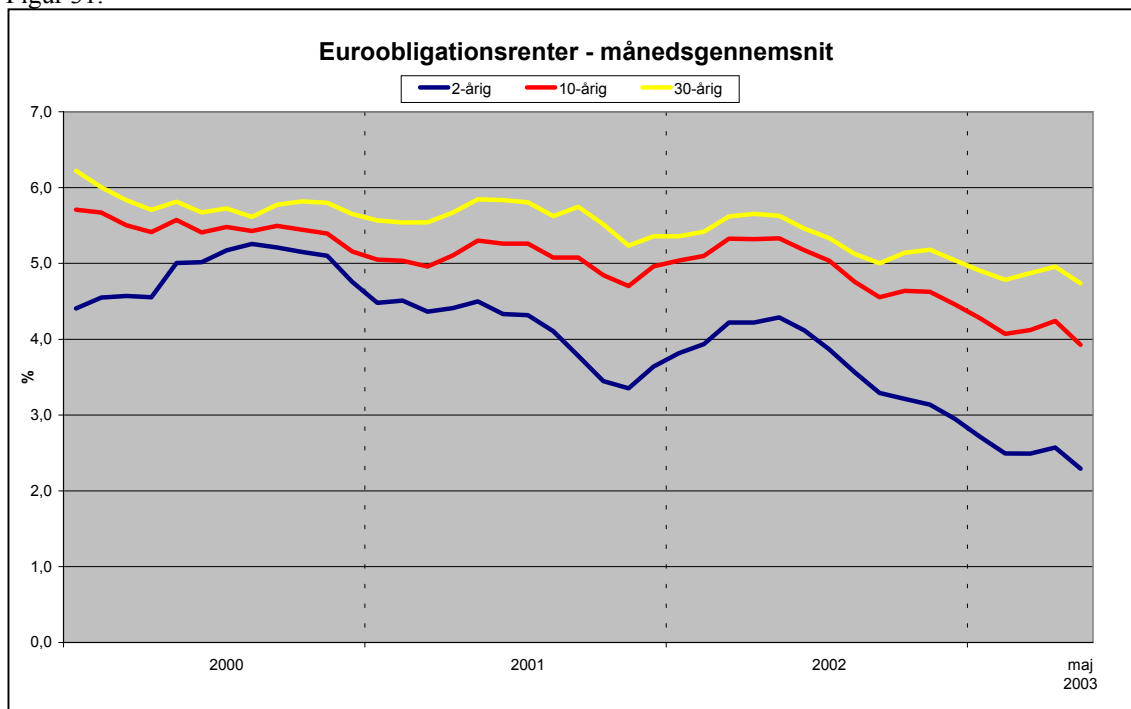
Hertil kommer, at udsigten for alternative placeringer i aktiemarkedet for nuværende ikke forekommer attraktivt for investorerne.

Aktiekurserne er faldet meget betragteligt i EU. I forhold til år 2000 er aktiekurserne i Tyskland faldet med ikke mindre end 60 pct. Det samme gælder stort set for aktiekurserne i Frankrig.

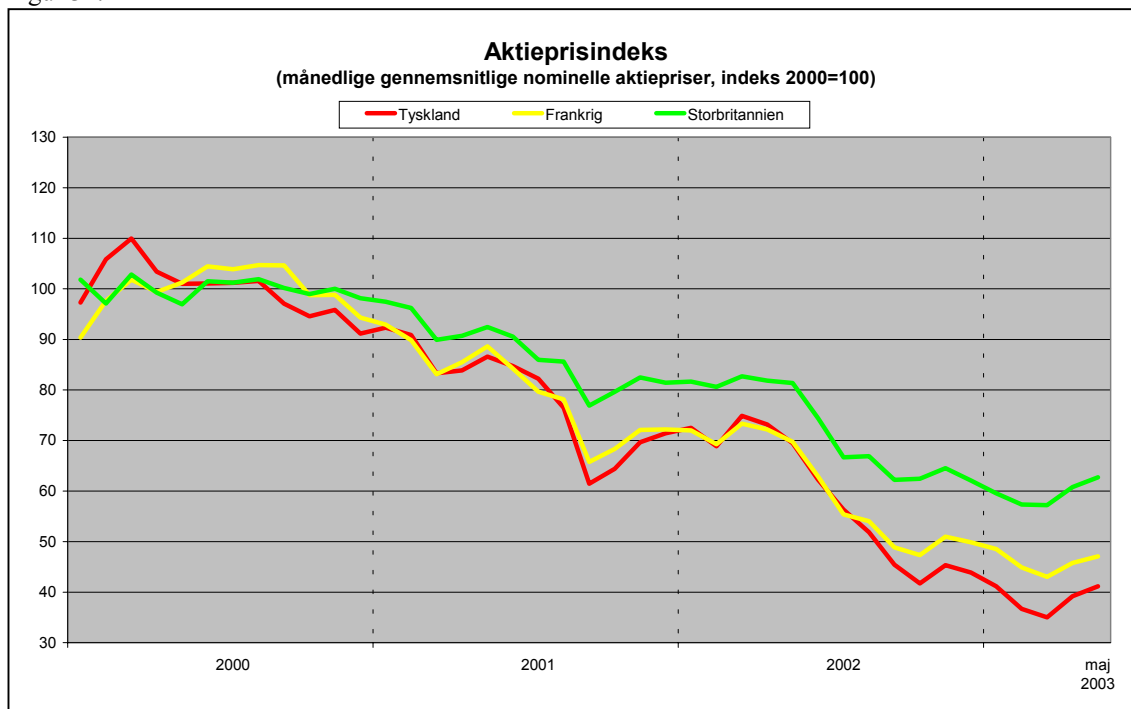
Storbritannien er derimod sluppet med et fald på omkring 40 pct., ligesom i Danmark.

Rente- og aktiekurser

Figur 31.

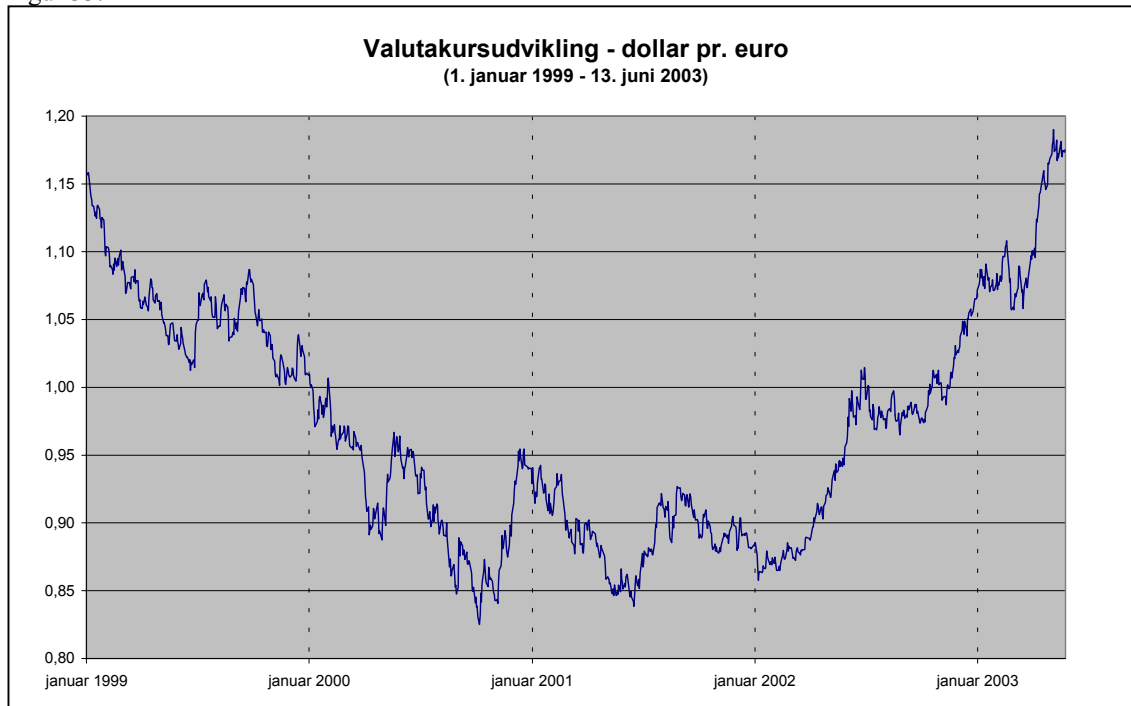
Figur 32.

← Se forklarende tekst.

Valutakursudviklingen

Figur 33.

Kilde: Den Europæiske Centralbank

Da euroen blev introduceret i **januar 1999** var kursen omkring **1,17** dollar pr. euro. Det betyder at en euro var 1,17 dollar værd. I løbet af 1999 og 2000 faldt euroen kraftigt i værdi til omkring 0,83 dollar pr. euro. Det betyder at en euro kun var omkring 0,83 dollar værd. Et fald på ikke mindre end 30 pct. i euroens værdi i nævnte periode.

Herefter var forholdet mellem euro og dollar nogenlunde stabilt på omkring 0,88-0,95 dollar pr. euro i 2001, men fra omkring januar 2002 er euroen næsten konstant steget i kurs overfor dollaren og i dag tilbage (og lidt over) kursniveauet fra januar 1999, altså en stigning på ca. 30 pct. i euroens værdi. **Men stigningen i euroen værdi har været særlig kraftig i løbet 2003.**

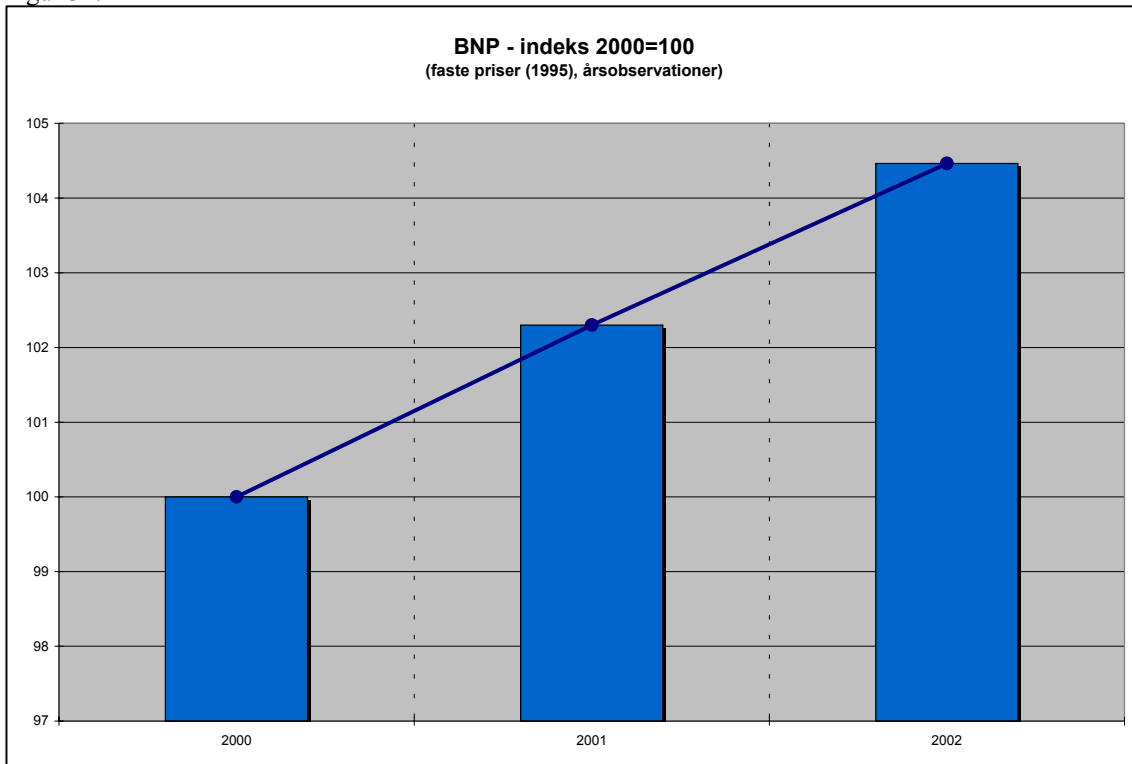
Det er en ordentlig gyngetur euro og dollar har taget i de sidste fire år.

Tiltrædelseslandenes økonomi – Resumé

- **Økonomien** i de ti tiltrædende lande er *præget af manglende balance i den økonomiske udvikling*, der klart er gået meget hurtigt i de senere år. Det har sat sine spor i styringen af økonomierne.
- Samlet set ligger væksten i **bruttonationalproduktet** højere end i EU. Især i Estland, Letland og Litauen, der topper med vækstrater på 5-6 pct. pr. år. Derimod ser det noget sløjt ud med væksten i **Polen**, der ligger langt under gennemsnittet for de øvrige tiltrædende lande.
- Det *private forbrug* viser en særlig stor stigning i de tiltrædende lande, og det er med til at holde gang i økonomierne.
- **Investeringsudviklingen** er meget ujævn. Samlet set er investeringerne direkte faldende i tiltrædelseslandene, men det skyldes primært en meget stor **negativ investeringsudvikling i Polen**. I de tre baltiske lande investeres der stadig på livet løs.
- **De offentlige finanser** er generelt set i en ret dårlig forfatning. For landene under et er underskuddet stigende. Og underskuddet nåede i 2002 op på ikke mindre end 4,8 pct. af BNP. Ungarn nåede i 2002 helt op på 9 pct. af BNP i underskud på de offentlige finanser.
- **Betalingsbalancen** har det heller ikke for godt. Alle lande har ret store underskud, lige med undtagelse af Slovenien. Det er især udviklingen i det private forbrug, der forårsager de store underskud.
- **Ledigheden** er stadig relativ høj i tiltrædelseslandene med en ledighedsprocent på omkring 15 pct. Det er dobbelt så meget som i EU-15. Det **positive** er imidlertid, at stigningen i ledigheden fra årene 2000 og 2001 er stoppet og afløst af svagt faldende ledighed. Ungarn har den laveste ledighedsprocent på 5,6 pct. og Polen den højeste ledighed med næsten 20 pct.
- Det må antages, at når **tilslutningen til EU** er en kendsgerning, vil det påvirke investeringsudviklingen i positiv retning til gavn for beskæftigelsen.

Bruttonationalproduktet (BNP)

Figur 34.

Kilde: Eurostat

Tabel 13.

Årlig realvækst i BNP				Kommissionens progn.	
	2000	2001	2002	2003	2004
TL-10	4,1	2,3	2,3	3,1	4,0
Cypern	5,2	4,2	2,2	2,0	3,8
Tjekkiet	3,3	3,1	2,0	2,8	3,9
Estland	7,1	5,0	5,8	4,9	5,1
Ungarn	5,2	3,9	3,3	3,7	4,1
Litauen	4,0	6,5	6,7	4,5	5,0
Letland	6,8	7,9	6,1	5,5	6,0
Malta	6,4	-1,2	1,0	3,1	3,7
Polen	4,0	1,0	1,3	2,5	3,7
Slovenien	4,6	2,9	3,2	3,4	3,7
Slovakiet	2,2	3,3	4,4	3,7	4,5

Kilde: Eurostat, Europa-Kommissionen

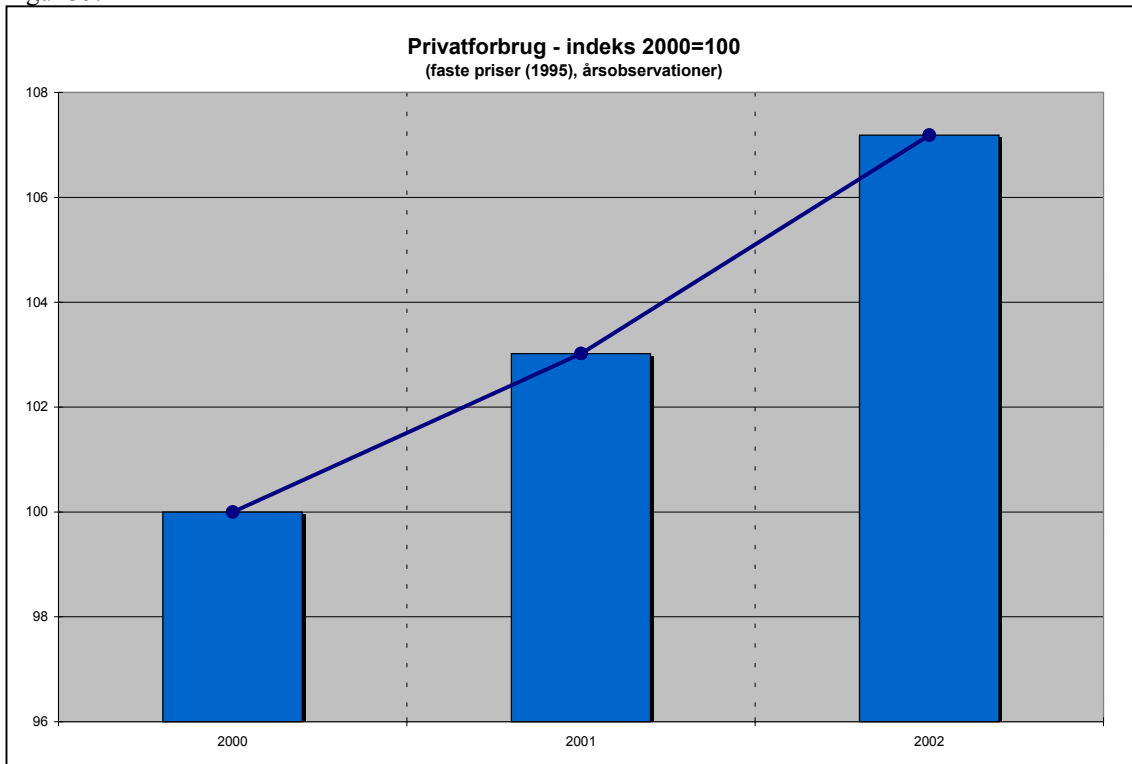
Samlet set er væksten i **bruttonationalproduktet** for de ti tiltrædelseslande faldet noget i 2001 og 2002, primært som følge af lavere vækst i EU og dermed lavere eksport til EU. På trods heraf har landene opretholdt pæne vækstrater i de tre sidste år; noget højere end væksten i EU.

Kommissionen regner med at væksten stiger kraftigt i 2003 og 2004.

Polen, som er langt den største økonomi blandt de ti lande, har dog tabt noget af pulsen i den økonomiske vækst.

Privatforbruget

Figur 35.

Kilde: Eurostat

Tabel 14.

	Årlig realvækst i privatforbrug			Kommissionens progn.	
	2000	2001	2002	2003	2004
TL-10	3,0	3,3	4,4	3,5	3,9
Cypern	8,0	5,0	2,0	3,1	4,0
Tjekkiet	2,5	3,7	4,0	3,8	3,3
Estland	6,7	4,8	8,5	4,5	3,5
Ungarn	5,5	5,7	8,4	5,5	3,8
Litauen	4,6	2,0	7,0	4,5	5,0
Letland	7,4	8,0	7,2	6,0	5,0
Malta	6,7	1,3	2,8	2,5	2,9
Polen	2,6	2,1	2,9	2,8	4,0
Slovenien	0,8	1,7	2,0	2,5	3,5
Slovakiet	-1,8	3,9	5,3	2,9	3,4

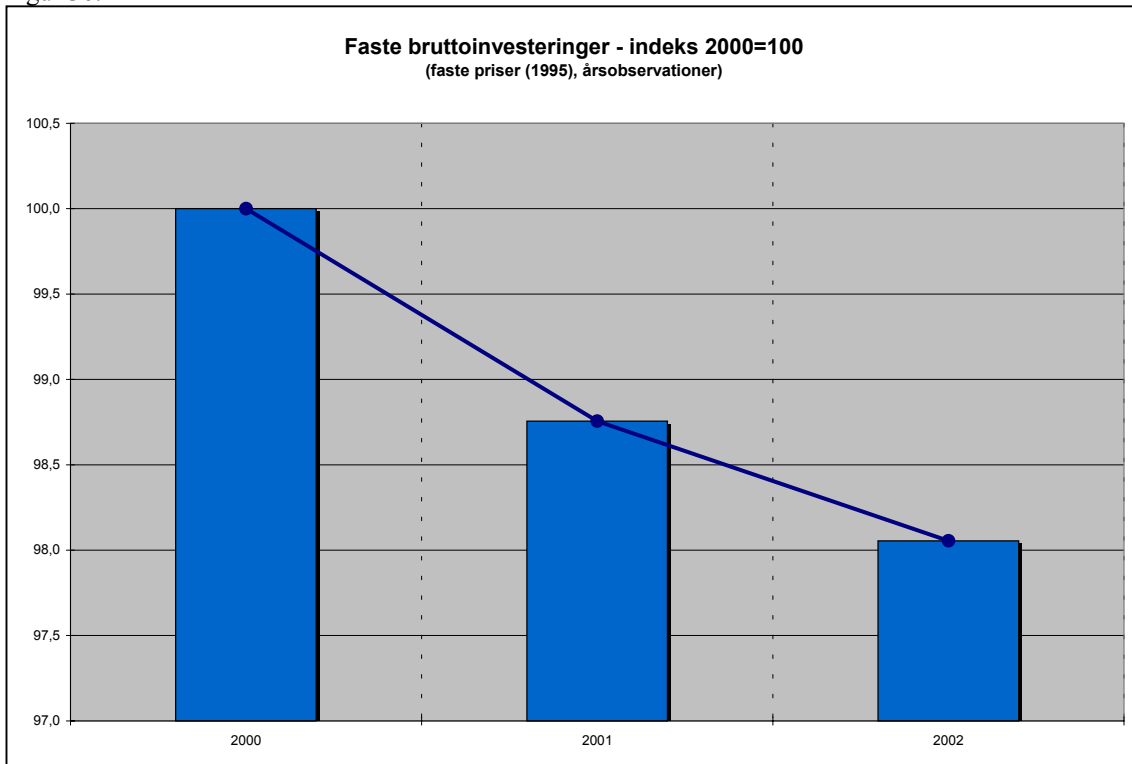
Kilde: Eurostat, Europa-Kommissionen

Det er det **private forbrug**, der holder gang i økonomierne i de tiltrædende lande. Vækstraterne ligger en del over det private forbrug i EU.

Det interessante er, at der ikke er nogen tilbagegang i væksten indenfor det private forbrug, svarende til den afmatning der findes i EU. "Forbrugsfesten" er sat i gang i de ti tiltrædende lande.

Investeringerne

Figur 36.

Kilde: Eurostat

Tabel 15.

Årlig realvækst i faste bruttoinvesteringer				Kommissionens prognose	
	2000	2001	2002	2003	2004
TL-10	6,8	-0,7	-1,0	3,4	6,6
Cypern	4,1	2,5	10,1	-4,7	8,0
Tjekkiet	5,3	5,6	0,6	4,4	6,8
Estland	13,3	9,1	17,5	4,5	5,0
Ungarn	7,7	3,5	5,8	4,2	4,1
Litauen	-9,0	13,5	12,4	2,0	10,0
Letland	20,0	17,0	9,6	9,5	9,5
Malta	17,9	-11,6	-3,0	2,6	3,8
Polen	9,1	-8,8	-7,2	2,0	7,5
Slovenien	0,2	-0,8	3,1	4,3	5,5
Slovakiet	1,2	9,6	0,9	4,6	5,1

Kilde: Eurostat, Europa-Kommissionen

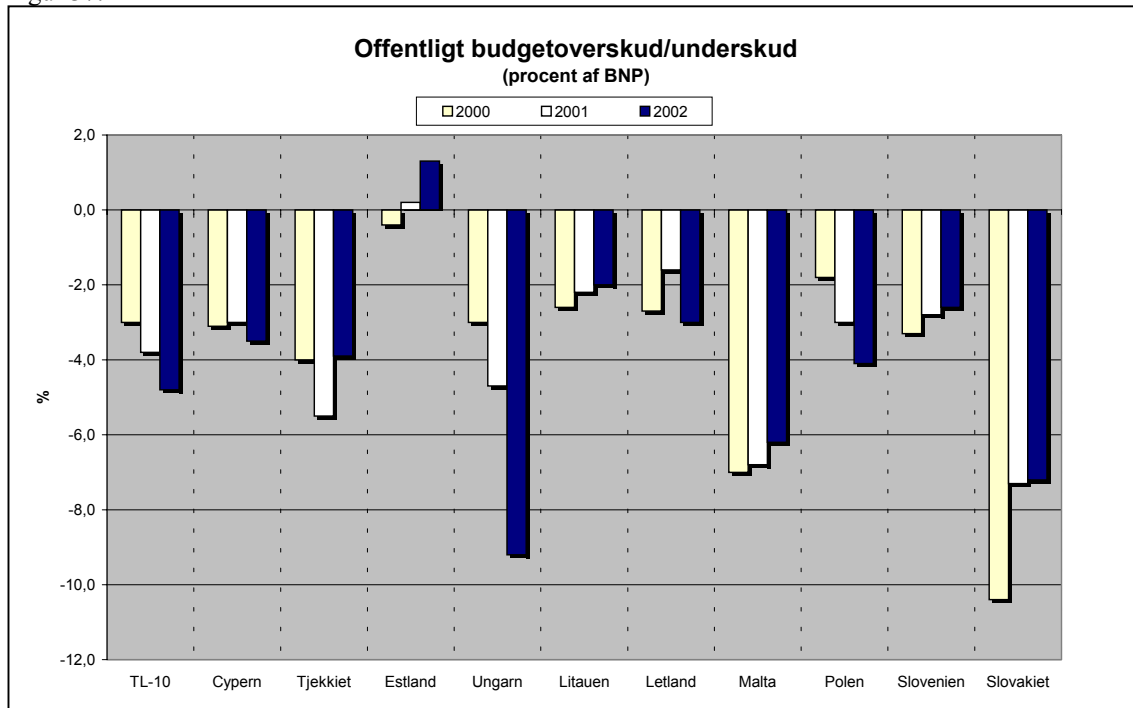
Investeringerne har det ikke for godt. Der har været negativ vækst i både 2001 og 2002.

Det er især Polen og Tjekkiet, der lider under manglende vækst i investeringerne og trækker gennemsnittet ned, hvorimod de tre **baltiske** lande opretholder en høj vækst i investeringerne.

Kommissionen regner med, at investeringerne vil stige kraftigt igen, når Polens medlemskab af EU er en kendsgerning.

Offentlige finanser (budget)

Figur 37.

Kilde: Eurostat

Tabel 16.

Offentligt budget (% af BNP)	2000			Kommissionens prognose	
	2000	2001	2002	2003	2004
TL-10	-3,0	-3,8	-4,8	-4,4	-3,9
Cypern	-3,1	-3,0	-3,5	-4,0	-3,5
Tjekkiet	-4,0	-5,5	-3,9	-6,3	-5,9
Estland	-0,4	0,2	1,3	-0,5	-0,6
Ungarn	-3,0	-4,7	-9,2	-4,9	-3,7
Litauen	-2,6	-2,2	-2,0	-1,9	-2,0
Letland	-2,7	-1,6	-3,0	-2,9	-2,6
Malta	-7,0	-6,8	-6,2	-5,2	-4,1
Polen	-1,8	-3,0	-4,1	-4,2	-4,0
Slovenien	-3,3	-2,8	-2,6	-1,5	-1,2
Slovakiet	-10,4	-7,3	-7,2	-5,3	-3,8

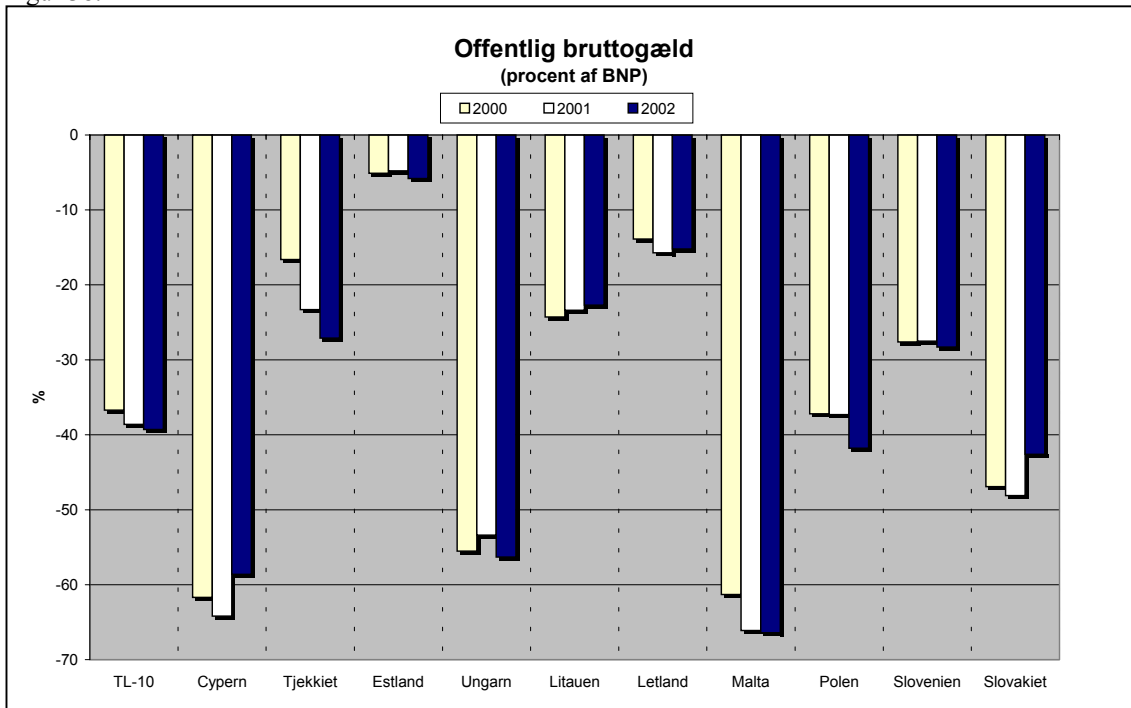
Kilde: Eurostat, Europa-Kommissionen

De **offentlige finanser** er i en ret dårlig forfatning i de tiltrædende lande bortset fra Estland. I stort set alle lande er der et stort og voksende underskud, der for manges vedkommende ligger over den kritiske 3 pct.-grænse. I Ungarn er underskuddet helt oppe på 9,2 pct. i 2002. For landene under et er underskuddet i 2002 helt oppe på 4,8 pct. af BNP.

Det medfører også, at den offentlige gældsbyrde i de tiltrædende lande ikke nedbringes i tilstrækkeligt omfang.

Offentlige finanser (bruttogæld)

Figur 38.

Kilde: Eurostat

Tabel 17.

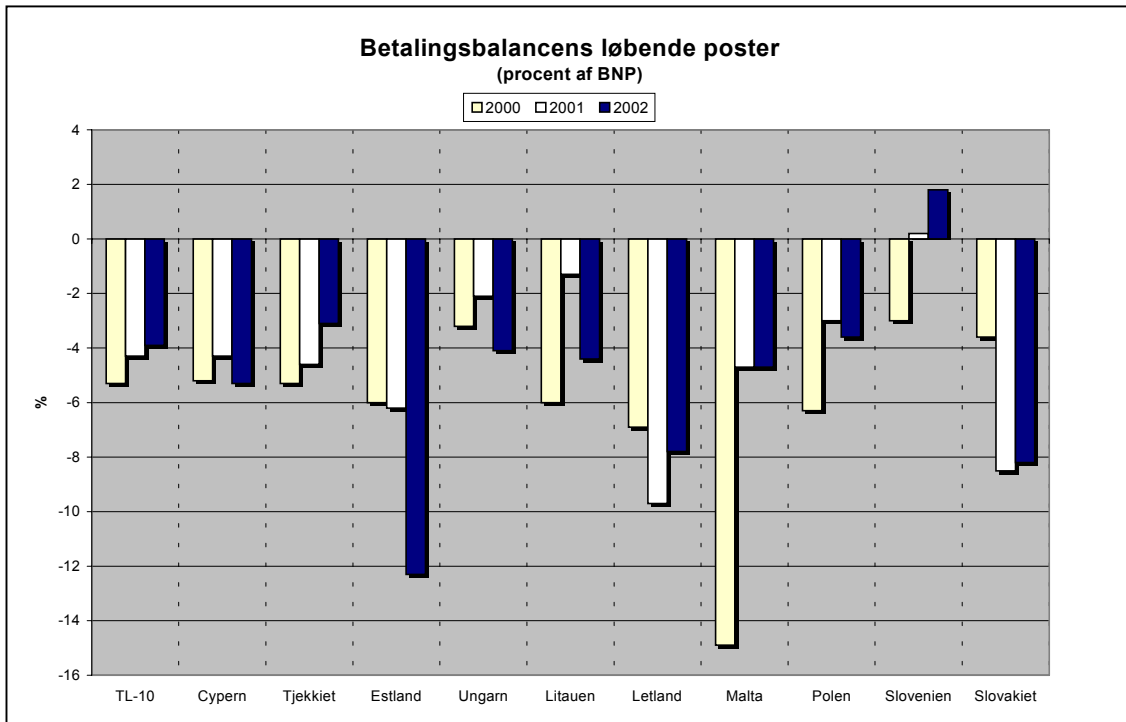
Offentlig bruttogæld (% af BNP)			
	2000	2001	2002
TL-10	-36,7	-38,6	-39,3
Cypern	-61,7	-64,2	-58,6
Tjekkiet	-16,6	-23,3	-27,1
Estland	-5,1	-4,8	-5,8
Ungarn	-55,5	-53,4	-56,3
Litauen	-24,3	-23,4	-22,7
Letland	-13,9	-15,7	-15,2
Malta	-61,3	-66,1	-66,4
Polen	-37,2	-37,3	-41,8
Slovenien	-27,6	-27,5	-28,3
Slovakiet	-46,9	-48,1	-42,6

Kilde: Eurostat

Den offentlige **bruttogæld** er stigende i de tiltrædende lande, men udgør endnu "kun" 40 pct. af BNP. Endnu har gælden en "håndterbar" størrelse. For EU's medlemslande er gælden under ét oppe på omkring 60 pct. af BNP.

Betalingsbalance

Figur 39.

Kilde: Eurostat

Tabel 18.

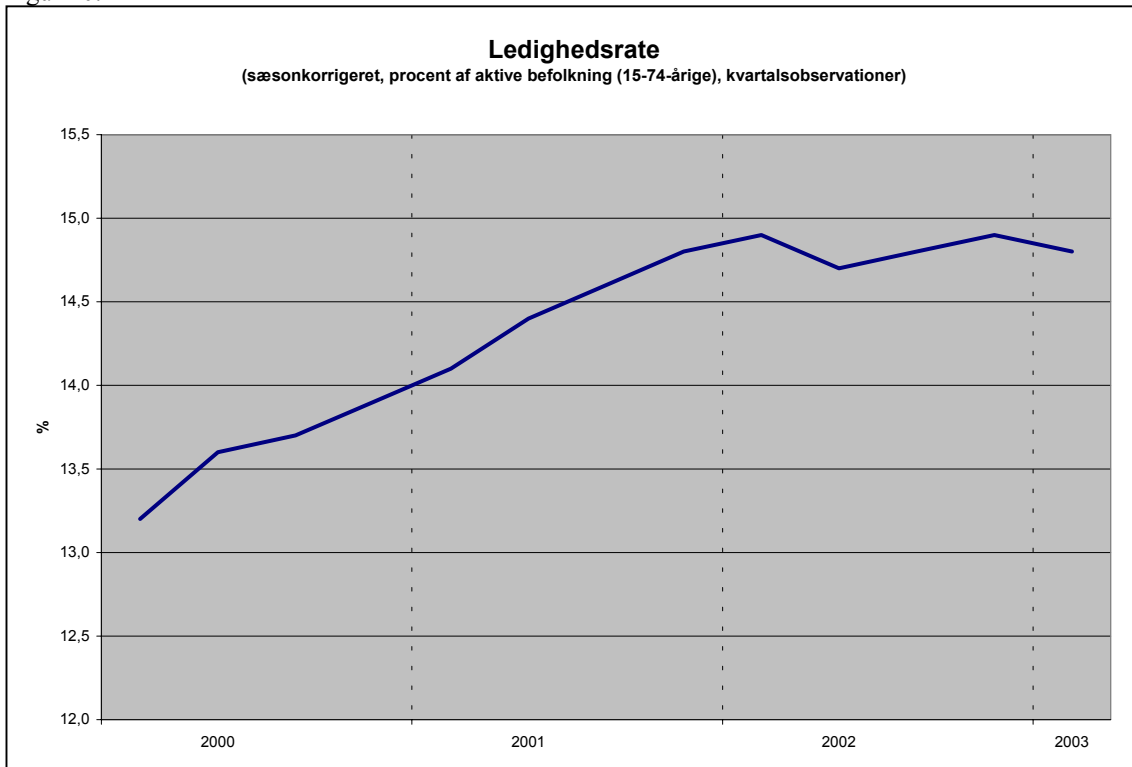
Løbende poster (% af BNP)	2000			Kommissionens prognose	
	2000	2001	2002	2003	2004
TL-10	-5,3	-4,3	-3,9	-4,2	-3,7
Cypren	-5,2	-4,3	-5,3	-4,3	-3,5
Tjekkiet	-5,3	-4,6	-3,1	-4,1	-2,4
Estland	-6,0	-6,2	-12,3	-10,3	-7,5
Ungarn	-3,2	-2,1	-4,1	-4,4	-3,5
Litauen	-6,0	-1,3	-4,4	-3,0	-2,6
Letland	-6,9	-9,7	-7,8	-8,5	-8,6
Malta	-14,9	-4,7	-4,7	-4,9	-4,2
Polen	-6,3	-3,0	-3,6	-4,2	-4,3
Slovenien	-3,0	0,2	1,8	1,4	1,3
Slovakiet	-3,6	-8,5	-8,2	-6,9	-6,2

Kilde: Eurostat, Europa-Kommissionen

Betalingsbalancen viser et stort underskud i samhandelen med andre lande. Selvom eksporten fra de ti tiltrædende lande klarer sig nogenlunde godt, overstiger importen langt eksporten, og det giver et stort underskud. Det er fortrinsvis importen af forbrugsvarer, der belaster betalingsbalancen.

Ledigheden

Figur 40.

Kilde: Eurostat

Tabel 19.

Ledighedsrater (%)	2000-2002			Kommissionens progn.	
	2000	2001	2002	2003	2004
TL-10	13,6	14,5	14,8	15,3	14,7
Cypern	5,2	4,4	3,8	3,4	3,2
Tjekkiet	8,7	8,0	7,3	7,0	6,3
Estland	12,5	11,8	9,1	10,0	9,6
Ungarn	6,3	5,6	5,6	6,2	6,0
Litauen	15,7	16,1	13,1	16,2	15,3
Letland	13,7	12,8	12,8	11,1	10,4
Malta	7,0	6,7	7,4	6,6	6,2
Polen	16,4	18,5	19,9	20,6	20,0
Slovenien	6,6	5,8	6,0	6,3	6,1
Slovakiet	18,7	19,4	18,6	18,2	17,8

Kilde: Eurostat, Europa-Kommissionen

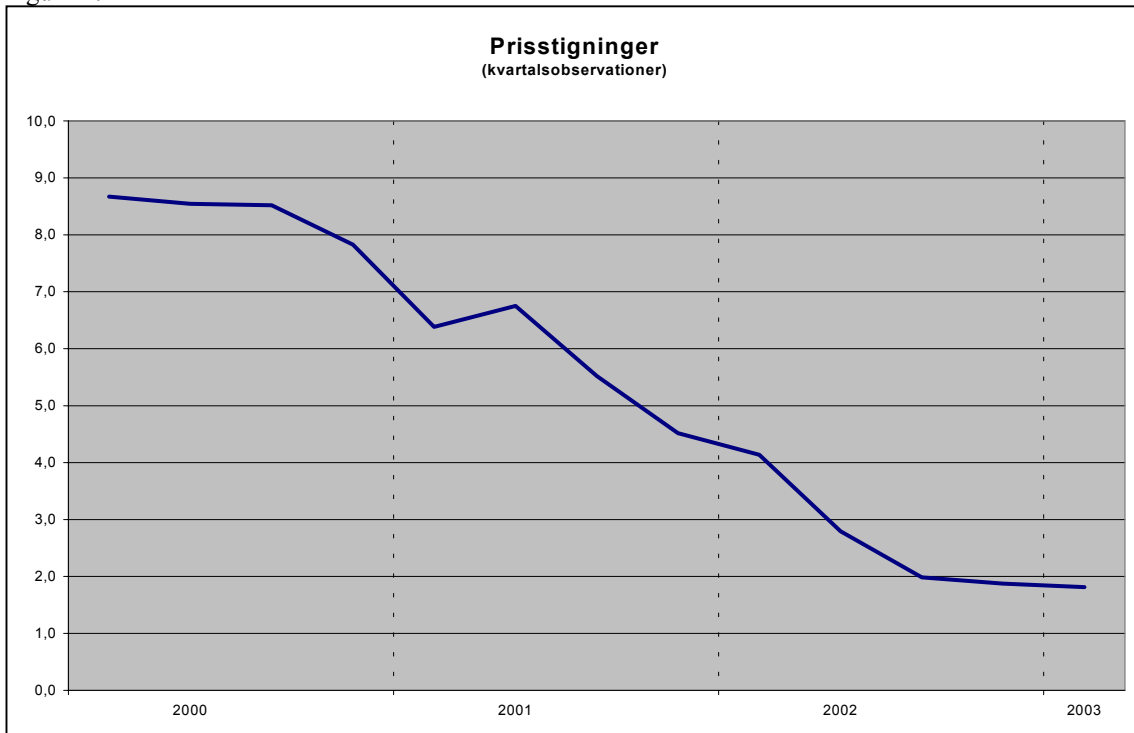
Udviklingen i **ledigheden** i de ti tiltrædende lande er inde i en aktuel udvikling med (svagt) faldende ledighed; ganske vist fra et meget højt niveau. Tallene fra første kvartal i år viser således en faldende ledighed for alle lande, bortset fra Ungarn og Polen, der har svagt stigende ledighed.

Polen og Slovakiet har de højeste ledighedstal på 18-20 pct.

Kommissionen regner med i sin prognose, at ledigheden for hele året 2003 stiger lidt, for derefter at falde igen i 2004.

Priserne

Figur 41.

Kilde: Eurostat

Tabel 20.

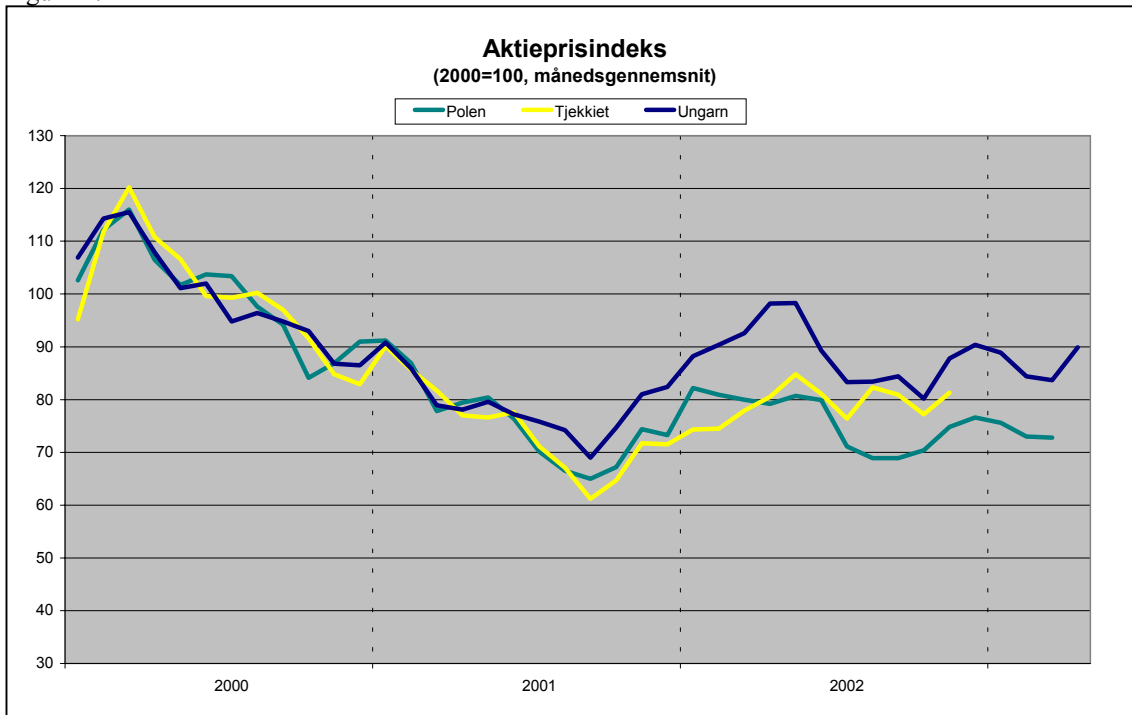
Årlig prisudvikling (HICP %)	2000			Kommissionens prognose	
	2000	2001	2002	2003	2004
TL-10	8,4	5,9	2,7	2,7	3,3
Cypern	4,9	2,0	2,8	4,3	2,2
Tjekkiet	3,9	4,5	1,4	1,5	2,8
Estland	3,9	5,6	3,6	3,5	4,0
Ungarn	10,0	9,1	5,2	5,0	4,5
Litauen	0,9	1,3	0,4	1,0	2,5
Letland	2,6	2,5	2,0	2,5	3,0
Polen	10,1	5,3	1,9	1,1	2,3
Slovenien	8,9	8,6	7,5	6,0	5,5
Slovakiet	12,2	7,0	3,3	8,8	7,4
Malta	2,4	2,9	2,2	2,7	2,4

Kilde: Eurostat, Europa-Kommissionen

Prisudviklingen er i det store hele under kontrol i de ti tiltrædende lande. De høje inflationsrater, der tidligere var kendetegnende for landene, er væk. Samlet er inflationen på 2-3 pct. Især i Polen er inflationen faldet drastisk. På dette område er der fuld konvergens med det øvrige EU.

Aktiekursudviklingen

Figur 42.

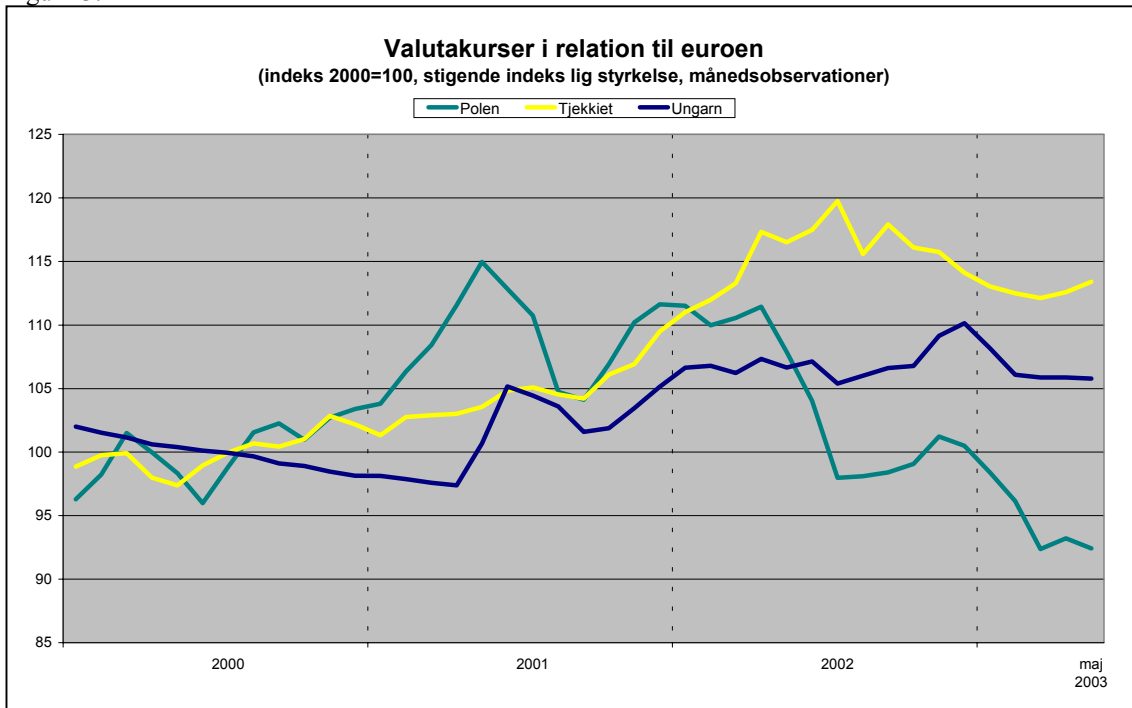

Kilde: Eurostat

De største af tiltrædelseslandene (Polen, Tjekkiet og Ungarn) oplever også et fald i aktiekurserne, om end i **mindre omfang** end i EU-15 og resten af verdenen. Det interessante er dog, at aktiekurserne stort set har været **konstante – eller svagt stigende** – i løbet af 2001 og 2002. Faldet satte ind noget tidligere end i resten af verden for **herefter at rette sig op**. Generelt viser aktiekursudviklingen, at der er positive forventninger hos erhvervslivet i tiltrædelseslandene.

Valutakursudviklingen

Figur 43.

Mange af landenes **valutaer** er kommet under pres og det gælder især den **polske** zloty, der er faldet med 20 pct. i værdi i forhold til euroen fra midten af 2001 til i dag. Den polske valuta følger i det store hele dollarens kurs nedad. Men også andre valutaer har svært ved at holde kursen i forhold til euroen.

Estland og Litauen har dog besluttet at holde en fastkurspolitik over euroen.

Den **ungarske og tjekkiske valuta** har kunne holde et nogenlunde stabilt niveau overfor euroen, oven i købet på et højt niveau.

